[...]ЫН ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

[Б]урят-Монголой ҮНЭН

[КП]СС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 291 (1891)
ДЕКАБРИИН 11
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1955 он

20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

[М]одошодой ажаһуудалые эрид [һ]айжаруулха хэмжээнүүдые абаха

[Бурят]-Монголой ажалшад бүхы со[ветск]эй арадтаяа хамта партиин XX [съездэ]й ажалай бэлэгүүдээр үргэ[ргэжэ] эршэмтэйгээр тэмсэжэ [байна]. Мүн тэрэ тоодо манай респуб[ликын] леспромхозуудай модошод, [инж]енерно-техническэ хүдэлмэри[лэгшэ]д, механизаторнууд энэ түүхэ[тэ] хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэжэ байна. Манай шэнэ амжалта туйлана.

[Ол]ондогой леспромхозой модо [...]механизаторнууд модо шэрэхэ [...]даалгабаринэ болзор[тоонь]о дүүргэжэ, түсэбһөө гадна [олон] мянган кубометр барил[гын] модо Эхэ орондоо үгэхэ гэһэн [...]раар республикынгаа бүхы [леспромх]озой хандаһан байна. Энэ [...] леспромхозуудаймнай модо[шодой] абаад, социалистическэ [мүрысөө]ндэ түгые улам дээшэнь үр[гэжэ] амжалта туйлахые хүсэнэ. [...]үбэлэй хүйтэнэй эхилбэшье, [...]тайга соо хүдэлмэрилдэг мо[до]шодой эсэшэ сусашагүй эршэтэ[йгээр] сохисо улам шангадана. Тэ[һэн]—леспромхозуудай участо[гууд]түүр хүдэлмэрилдэг модо[шод]од хэрэгсэлтэ зүйлнүүдээр, [...]тай байра байдалаар, дулаан [хуб]сад, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр [...]ан ханган шалгааха гэшэ [...]гаа ехэ удха[тай] хэрэг мүн. Леспромхозуу[дай] мүн тэндэхи ОРС-ын хү[дэлмэр]илэгшэд энэ шухала хэрэгые [...]ин шалгаха, хаана, ямар [...]л гараһаб, тэрэнние дары [...]а байха уялгатай. Эрийскэ, [Барун]-Тарбагатайн болон бусад [лесп]ромхозуудай олохон участогууд[ай] шадарай хүйтэн үбэлые [бэлэ]дхэлтэйгээр угтахын, мо[дошод]ой ажаһуудалай али бүхы [...]йдые дүүрэнээр хангахын [...]ба бэшэ анхарал хандуу[лжа] байна. Тэндэхи модошод [...]улаан байраар, эд бараа[гаар], эдеэ хоолой зүйлнүүдээр бү[рин хан]гаганхай. Илангаяа, холын [...]а участогуудта хүдэлмэри[лэгшэ]д модошод элдэб хэрэгсэлтэ зүйл[нүүдээр] хүсэд хангагданхай бэшэ. [...]хэ леспромхозой модошо[дой] дунда культурно-гэгээрэлэй хү[дэлмэри]е муу бэшээр табигданхай. [...]ы хадаа ажалай бүтээсые [...]шэлүүлхэ, үйлэдбэриин түр[шэ]лгэ[...]ридшалаан дүүргэхэ хэрэгтэ [...]э нүлөө үзүүлнэ. Тиимэшье [...]Эрийскэ, Баруун-Тарбагатайн [...] Хандагайн леспромхозуудай [...]д ажал хүдэлмэридөө багa [...]ахя туйлана.

[Тии]мэ хамта, «Забайкаллес» [трест]эй зарим леспромхозуудай [...]гэшэд модошодой байра [байдал]ые һайжаруулха, тэдэнэй [...]далай болон культурна эрил[тэнүүд]ые дүүрэнээр хангаха хэрэг[тэ] дэндэ багаар табина. Илан[гаяа] [...]ргажанай (директорынь Хац[кевич]), Шулуутайн (директорынь [...]), Хорийн (директорынь Че[...]) леспромхозуудта ехэхэн дутаг[дал] [...]байна. Тэндэхи хүдэлмэри[лэгшэ]дэй зарим байрануудай муу[гаар] [...]абарингадаһан дээрэһээ[...] байдаг. Тиимэһээ модошод [...]гаа һүүлээр аятай зохи[...]

доор амараха аргагүйдэнэ. Мүн холын участогуудай модошодые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар саг үргэлжэ хангалга тон муу байна. Баргажанай, Шулуутайн леспромхозуудай дэргэдэхи ОРС-нуудай хүтэлбэрилэгшэд холын мастерска участогуудта худалдаа наймаа эмхидхэнэгүй. Түрүүшын хэрэглэлэй эд бараа: зуруул, тамхи, керосин, дабһа гэхэ мэтын зүйлөөр модошодой дутаха ушар гарана.

Мүнөө үбэлэй хүйтэнэй үедэ модошодые дулаан хубсаһаар саг соонь хангаха шухала. Гэбэшье, худалдаа наймаанай организацинууд энэ тушаа анхаралаа табинагүй. Мүн леспромхозуудай ОРС-нууд холын участогууд дээгүүр халуун эдеэтэй нүүдэл столово эмхидхэхэ ёһотой аад, юушье хэнэгүй.

Олохон леспромхозуудта һая ерэһэн залуу хүдэлмэрилэгшэд, мүн саг зууреар хүдэлмэрилхээ ерэгшэдые али бүхы зүйлнүүдээр хангалга тон муу байна. Баргажанай леспромхозой директор нүхэр Хацкевич энэ хэрэгые тоодоггүй заншалтай. Тиимэһээ тус леспромхозоор саг зуурын хүдэлмэрилгшэд байра байдалынь муу, тэдэнэй эрилтэнүүд хангагданагүй.

Модошодой дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри саг үргэлжэ ба һайнаар ябуулха хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Зарим газарта модошод олон һара соо элидхэл, лекци шагнанагүй, кино харанагүй. Хорийн леспромхозой Дабаата гэжэ мастерска участогой модошодто һүүлэй хэдэн һара соо кино харуулагдаагүй. Хорийн, Заиграйн аймагуудай культурна хүдэлмэри ябуулгын дундаа хүтэлбэрилгэшэд, нютагай модошодой культурна эрилтэнүүдые тэдэнэй кино харуулгаар хайша хэрэгээр хандана.

Шулуутайн леспромхозой зарим участогууд, мүн модошодой ажаһуудалай тосхонуудта медицинскэ туһаламжа үзүүлгэ тон хангалтагүй байна.

Эдэ бүхы дутагдалнууд юун дээрэһээ гараһаб гэхэдэ, леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, нютагай партийна, советскэ организацинууд модошодой ажаһуудалай асуудалаар, тэдэнэй байра байдалаар тон багаар һонирходог байна. Худалдаа наймаанай организацинууд, илангаяа леспромхозуудай дэргэдэхи ОРС-нууд модошодой ба тэдэнэй бүлэнэрэй ажаһуудал холын тосхонуудта үргэн хэрэглэлэй эд бараа болон шухала зүйлнүүдые тэндэнь абаашажа, элбэгээр худалдахын орондо, хэдэн һараар таһалдуулна. «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэд модошодой ажаһуудалай болон культурна эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ байһан дутагдалнуудые дары усадхаха ёһотой.

Мүн партиин аймкомууд, аймгүйсэдкомууд модошодой эрилтэнүүдтэ халуун анхаралаа табижа байха уялгатай.

Эхэ орондоо барилгын модо ехээр үгэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байһан республикын модошодые халуун анхаралаар хүреэлхэ гэшэ манай нэрэ хүндын хэрэг болоно.

[Исп]аниин Коммунистическэ партиин генеральна секретарь нүхэр Долорес Ибаррурида

[Хүн]дэтэ Долорес Ибаррури!

[С]оветскэ Союзэй Коммунистическэ партиин Центральна Комитет ха[...]да эсэргүү хүдэлэнэйн элитэ ехэ ажал-ябуулагша, хүдэлмэри[...]нин хэрэгэй түлөө, демократиин ба социализмын хэрэгэй түлөө, [...]ой ба шалгагдамаал тэмсэлэ-Таниие 60 наһа гүйсэһэнтэйтнай да[...]ин үнэн зүрхэнһөө амаршална.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

[Б]АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

[РСФСР]-эй Арадай артист, Сталинска шангай лауреат Бурят[-Монголой] Ленинэй ордентэ оперо ба баледэй театрын главна [режи]ссер, Г. Ц. Цыдынжаповые Бурят-Монголой АССР-эй [Верх]овно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотоар шагнаха тухай

[РСФСР]-эй Арадай артист, Сталин[ска] шангай лауреат Бурят-Монго[лой] [...] оперо ба бале[дэй театрын] главна режиссер, Г. Ц. [Цыдынж]аповай табин наһа гүйсэһэн[...] [...]орческо ба ниитын ажал[...] [...]эхилһэнэй 25 жэлэй ой[...] [...]тэйтэй дашарамдуулан,

бурят-монгол арадай искусствые хүгжөөхэ талаар тэрэнэй габьяатай байдалые тэмдэглэжэ нүхэр **Цыдынжапов Гомбожап Цыдынжаповичые** Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотоар шагнаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

[Улан-Уде]з город, Соведүүдэй [байшан]. 1955 оной декабриин 7.

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Индидэ ошоод байһан тухай

ДЖАЙПУР, декабриин 8. (ТАСС-эй тусхай корр.). Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев декабриин 7-ной үдэрые Дамодар мүрэнэй (Баруун Бенгали ба Бихар штадуудай) эрьеэр ябажа үнгэргэбэ. Тэндэнь шэнэ Индиин индустриальна хүгжэлтын эгээн гол районууд байдаг. Энэ индустриальна хизаарые саашадань хүгжөөхэ зорилготойгоор, мүн эндэхи һуурин газарнуудые ба тарилгын талмайе уһанда абтаха аюулһаа хамгаалха зорилготойгоор энергетическэ ба ирригационно барилгын ехэ түсэб гүрэнэй зүгһөө бэелүүлэгдэжэ байна.

Асансола аэродром дээрэ буугаад, Читтаранджан гэжэ паровоз бүтээлгын завод руу автомашинаар ошоходонь, советскэ хүтэлбэрилэгшэдые ба тэдэнэйтэй хамта ябалсагшадые Дамодар мүрэнэй эрьеэр байһан бишыхан городуудай ба тосхонуудай бүхы хүн зон угтаба. Н. А. Булганинине, Н. С. Хрущевые энэ нютагай хүн зон илангаяа халуунаар амаршалан угтаһан байна. Харгын хажуугаар суглараһан олон мянган хүнүүд «Манай ахадуунар орудуд мандаха болтогой! Индийскэ ба советскэ арадуудай хани барисаан мандаха болтогой!» гэһэн уряа үгэнүүдые хашхаралдаба.

Хаа хаанагүй түгүүд һамилзана, аркануд бодхоогдонхой харагдана. Асансолһоо баруулжаа ошоһон шоссейн харгы хажуу хэдэн заводуудай, шахтануудай, хүдэлмэришэнэй тосхонуудай хажуугаар гарана. Үнидэр томо модонуудай саагуур нэмжээ ногоон талын болоходо, улам бүри ондо ондо заводуудай хоолойгоор гараһан утаан үзэгдэнэ.

Читтаранджанда баригдаһан гүрэнэй паровоз бүтээлгын завод түрүүшынгаа паровозые 1950 оной ноябриин 1-дэ гаргаһан юм. Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин ерэһэн үдэр энэ завод 300-дахи паровозоо бүтээбэ. Ёһотой мүнөө үеын тухеэрэлтэйгээр баригдаһан энэ завод жэл соо 140 паровоз бүтээн гаргадаг болонхой. Саашадаа үшөөшье ехэ бүтээсэ туйлажа шадаха юм. 1500 мориной хүсэтэй, эд бараа шэрэдэг паровозуудые тус завод гаргадаг. Индиин гүрэнэй түмэр замуудта мүнөө үедэ эрээ ниимэ паровозууд ехэ олон хэрэгтэй байна.

Энэ заводые харалгын үедэ Баруун Бенгали штадай главна министр Б. Ч. Рой гэгшэ Н. А. Булганинтай, Н. С. Хрущевтэй хамта ябалсаба. Тус предприятиин директор Карнаил Сингх тайлбари үгэһэн байна. Заводой булад шудхалгын, кузнечно, котельно, мөөр хэлэг, хабсаргалгын цехүүд айлшадта харуулагдаба. Заводой гаргаһан 300-дахи паровоз хабсаргалгын цехын үүдэндэ байба.

Заводһоо гаража ошохынгоо урда тэ Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин дирекциин байшанда оробо. Өөрынгөө ороной бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэһэн индийскэ патриот Д. Чаттаранджан Дас (1870—1925) гэгшын дурасхаалай бюст дээрэ тэдэнэр баглаа сэсэгүүдые табиба. Энэ завод ба ойро шадарайнь хүдэлмэришэнэй тосхон тэрэ хүнэй нэрээр нэрлэгдэнхэй. Хүдэлмэришэд ба албахаагшад Н. А. Булганинине, Н. С. Хрущевые айхабтар халуунаар амаршалба.

Баруулжаа шэглэн аяншалха зуураа, советскэ айлшад Дамодар мүрэнэй эрьедэ баригдажа байгаа тон ехэ гидроэнергетическэ хүдэлмэриин

Майтхон хаалтые хараба. Энэ хаалта Дамодарта шудхан ороһон Баракар мүрэн дээрэ баригдажа байна. Баруун Бенгали ба Бихар штадуудай хилэ дээрэ бодхоогдожо байһан энэ ехэ барилгын талмайе: шоройгоор хэһэн хаалтые, 162 фут үндэртэй бетонно барилгые, 60 мянган киловатт хүсэтэй мүнөө баригдажа байгаа газар дорохи гидроэлектростанциин барилгын талмайе айлшад һонирхон хараба. Тээ саана газар доогуур татагдаһан каналаар Баракар мүрэнэй уһан урадхуулагдажа гарана.

Майтхон хаалта гэшэ «Дамодарай эрьеын корпорациин» барижа байгаа дүрбэн хаалтануудай эгээл томонь болоно; тэдэ хаалтануудай хоёрнь—Конар ба Тилая гэдэгүүдынь барижа дүүргэгдэнхэй. Дамодарай мүрэнэй эрьеые электрификацилха ба уһанай үерлэхэ аюулые зайсуулха талаар эдэ барилганууд шиидхэхы удхашанартай байха юм.

Баракар мүрэнэй баруун эрье дээрэ Майтхонско хаалтын барилгын талмайн тэгэн дунда хэдэн зуун барилгашадай суглараһан газарта Бихар штадай губернатор Р. Р. Диваакар, «Дамодарай эрьеын корпорациин» түрүүлэгшэ П. С. Рау гэгшэд Н. А. Булганинине, Н. С. Хрущевые угтаба. Тиигээд тэдэнэр Майтхон тосхон хүрэтэр айлшадаа үдэшэбэ. Тэндэнь Бихарай губернатор айлшадай хүндэлэлдэ үүлэлтэ хэбэ. Майтхонско хаалтын барилга дээрэ ажаллажа байһан мэргэжэлтэд, Корпорациин албан тушаалтад советскэ айлшадтай танилсуулагдаба.

Нүхэд Хрущев, Булганин Бихарай губернатортай хамта Майтхонһоо гаража, баруулжаа шэглэн аяншалба. Дамодарай эрьеын шэнэ промышленна центрнүүдэй нэгэн болохо Синдридэ тэдэнэр удангүй ерэбэ. Индиин бэеэ даанхай байдалтай болоһон хойно искусственна үтэгжүүлгын томохон завод эндэ баригдаһан юм. Бихар штадай нүүрһэ малтан абадаг газараар, олон тооной шахтануудай ба заводуудай хажуугаар айлшад ябажа гараһан байна. Индийскэ шахтёрнуудай Дханбад, Джхария болон бусад тосхонууд үнэтэ бүриин галаар жэрэгдэжэ байба. Тэндэхи бүхы хүн зон шоссейн харгын хоёр талаар суглараад хүлеэжэ байһан аад, айлшадай ерэхэдэ айхабтар халуунаар амаршалба. Үнгэ бүриин галаар шэмэглэгдэһэн арканууд хаа хаанагүй бодхоогдоһон байба. Бүхы район дотор һайндэрэй янзатайгаар хүн зон хүхинэ.

Искусственна үтэгжүүлгын гүрэнэй заводой генеральна директор г-н Нилакантан гэгшэ Н. А. Булганинине, Н. С. Хрущевые Синдридэ угтаба.

Айлшад Синдридэ хоноһон байна. 1951 ондо ашаглалгада оруулагдаһан, жэлдэ 350 мянган тонно азотно үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилэн гаргадаг шэнэ түхэлэй предприяти болохо искусственна үтэгжүүлгын заводые советскэ айлшад декабриин 8-най үглөөгүүр ябуул хараба. Энэ завод бүтээгээд байхадаа, Индиин хадаа искусственна үтэгжүүлгэ харигүрэнүүдһээ худалдан абахаа больлонтоһон байна.

Энэ заводые хараһанайнгаа һүүлээр Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин болон тэдэнэйтэй хамта ябалсагшад һөөргөө Асансол оробо. Тэндэһээ тэдэнэр Баруун Хойто Индиин Раджастан штадай столица—Джайпур ниидэһэн байна.

гуримые дахажа нэгэ янзаар баригданхай. Жэгтэй ондоогоор хубааригдан табигдаһан ба үндэр хананууднаар хүреэлэгдэһэн городой энэ хубиин бүхы байшангууд бэе бэедээ адлирхуу юм, ягаан үнгын шэрээр будагданхай, бултадаа сагаан угалза һылэн шэмэглэгдэнхэй. Урданай центрые тойрууладад, Джайпурай мүнөө үеын кварталнууд сэсэг ногоон соо жэрылдэн харагдана.

Джайпур гээшэ оюун бэлигтэ индийскэ арадай гар уралалгын талаар айхабтар сууртай болоһон город юм. Зүтөөр Джайпурска уран дархашуулай тоо томшогүй олон лаканууд мүнөөдэр хаалтагай, худалдаа наймаанай үйлсэнүүдээр хүн зон тон үсөөн. Энэ городто айлшадай ерэхэ болоһоноор дашарамдуулан һайндэр болохонь ехэ соносхогдоһон байба. Городой бүхы хүн зон гол ехэ үйлсэнүүдээр сугларжа, нүхэд Н. А. Булганинине, Н. С. Хрущевые халуунаар амаршална.

Советскэ айлшадай хүндэлэлдэ зарлагдаһан митингдэ байлсахын тула Джайпурай гражданинууд Рамнива паркда суглараба. Джайпурай гражданинууд ба Раджастанай бусадшье городууд, тосхонуудай 300 мянга гаран хүн зон паркын ехэ талмай дээрэ сугларба. Ургамал сэсэгүүдээр шэмэглэгдэһэн, олон үнгын галнуудаар яларһан трибуна дээрэһээ штадай главна министр М. Л. Сукхадия айлшадта хандажа, баярай үгэ хэлэбэ.

—Манай түүхэтэ город Джайпурта ерэһэн ушараартнай дашарамдуулан, Раджастанай арад зоной үнэмшэнгүй үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэхыемни зүбшөөгыт,—гэжэ тэрэ хэлэбэ. Таанарай Раджастанда ерэхыетнай тон ехээр хүлеэжэ байгааби, мүнөө хизаарлашагүй баяртайгаар угтанабди. Мүнөөдэр таанар манай дунда ерээд байна гээшэ, энээниитнай тон ехэ зол гэжэ тоолонобди. Индиин жииръэ хүнүүд таанарые ба Советскэ Союзай агууехэ арадые үнэн зүрхэнһөө гүнзэгы хүндэлжэ байна гэжэ ойро зуурхана ерээд ошоошье һаа, мэдэрэжэ ёһотой гэжэ би этигэнэб.

Хани барисаатай агууехэ нашын хүндэтэ түлөөлэгшэд ба вождьнор

байһан таанарые би амаршалнаб гэжэ главна министр үргэлжэлүүлнэ. Хүн түрэлтэниие зол жаргал руу абаашаһан зам дээрэ ханинар ба нүхэд байһан таанарые өөрынгөө нютагта амаршалха аргатай байһандаа манай арад омогорхоно. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ хамуу мууххай хүсэнүүдэй урдаһаа танай шэн габьяата арадууд баатарлиг тэмсэл хэһэн юм, тэрэнииень манай Эхэ ороной хүн зон айхабтар ехэээр талархан хаража байгаа. Зүгөөр тиихэ үедэ тэдэнэр хариин мэдэл доро ороһон гүрэндөө байһан тула миил хажуу тээһээнь ажаглан харагшад байһан юм.

Саашань главна министр ингэжэ хэлэбэ:

—Индидэ таанарай ерэһэн ушар Советскэ Союзые һайнаар ойлгохо, тэрээнтэй һайнаар танилсаха арга боломжо бидэндэ олгобо. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые сахин хамгаалха талаар советскэ арадай гаргажа байгаа айхабтар ехэ хүсэлэл оролдолгые Инди бүрингүйн зүбшөөнэ. Бидэнэр Индидээ эб найрамдалые сахиха хэрэгтэ хүсэһэнэй агуухэ үг заншалтайбди, манай Эхэ ороной эсэгэ—Махатма Гандиин заяа болгон орхиһон тэсэбэритэйшье байнабди. Манай премьер-министр өөрынгөө замаар ябабашье, агуухэ багшаяа дагадаг юм. Мүнөө үедэ арюун сэдьхэлтэй хүнүүдэй дэлхэй дээрэ айхабтар олон байхада хүнэй ажаябадалые уг зорилготой болгодог ба шэмэглэдэг бүхы үнэтэ зүйлнүүдые, үнэн зүб юумэнүүдые Инди Советскэ Союз хоёр нэгэн хамта ябажа хамгаалха бэзэ гэжэ этигэнэбди... Таанарай Индидэ ерэһэн тухай мартагдашагүй мүнхэ дурасхаал манай һанал сэдьхэлдэ хододоо хадагалагдан үлэхэ юм гэжэ таанарые үнэн зүрхэнһөө найдуулхые хүсэжэ байнаб.

Агуухэ Советскэ Союзай хани барисаата арадай энхэ амгаланаар хүгжэн һалбархые хүсэн манай элбэгэн хүсэлнүүдые болон үнэн зүрхэнэй халуун амаршалгые таанараар ба таанартай хамта ябаһан нүхэдөөртнай дамжуулан байһа дахяад хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Н. А. Булганин митинг дээрэ харюу үгэ хэлэбэ.

Джайпурта болоһон митинг дээрэ Н. А. Булганинай хэлэһэн үгэ

Г-н министр! Г-н мэр! Хүндэтэ ханинар!

Өөрынгөө зүгһөө, нүхэр Никита Сергеевич Хрущевой нэрэһээ, маанартай ерэлсэһэн нүхэдүүдэй, олон миллион советскэ арадай үнэмшэнгүй таанарта хани ёноной амаршалга хүргэхыемни зүбшөөгыт. **(Альга ташалга болоно).**

Хүндэтэ ханинар, халуун амаршалга хүргэһэнэйтнай түлөө, ахадуу ёһоор хүндэлжэ угтаһанайтнай түлөө таанарта үнэн зүрхэнһөө баярые хүргэнэбди. **(Альга ташалга болоно).**

Үни холын түүхэтэ город гэжэ, индийскэ уран барилгын гоё һайхан памятнигуудтай город гэжэ Джайпур мэдээжэ болонхой юм.

Джайпурай хүн зон Раджастанай бүхы арадтай хамта бэеэ даанхай байдалай түлөө удаан саг соо баатарлиг тэмсэл хэжэ, Индиин бэеэ даанхай байдалай түлөө хэһэн тэмсэлэй түүхэдэ алдарта ехэ хуби нэмэри оруулһан юм гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. **(Альга ташалга).** Уэсхэлэн гоё байгаалитай Раджастан агуу ехэ ямар ехэ баатарлиг зоримгой тэмсэл хээб гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Штадайнгаа ган гасуурта дайралдадаг районие сэсэрлиг жэмэстэ садууд, арад зондоо аша туһатай үрэжэлтэ һайхан талануудай болгохыетнай хүсэнэбди. **(Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга болоно).**

Индидэ ерээд байха зуураа, танай агуу ехэ ороной олохон городууд ба районуудаар ябажа хараһан байнабди. Ехэ юумэ хараа үзөөбди, мэдэжэшье абаабди. Хаа хаанагүй бидэниие амаршалһан, советскэ арадта айхабтар ехэ дуратай байһанаа мэдүүлһэн Индиин арад зонтой бидэнэр танилсабабди. **(Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга болоно).**

Ахадуу ёһоной энэ халуун уулзалга бидэнэй сэдьхэл зүрхые хүдэлгэбэ. Энээниие бидэнэр хэзээдэшье мартахагүйбди. **(Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга болоно).**

Индийскэ ба советскэ арадуудай хани барисаан гээшэ айхабтар ехэ түүхэтэ туйлалта мүн. Эб найрамдалда дуратай арадуудай дайн сэрэгтэ эсэргүү хэһэн тэмсэл соогуур, эб найрамдалай ба аюулгүй байда-

лай түлөө хэгдэһэн тэмсэл соогуур энэ хани барисаан бии болобо. Манай арадуудай хани барисаан эб найрамдалай хүсэнүүдэй саашадаа бэхижэхэдэ ябадалда тон ехэ удхашанартай байна. **(Альга ташалга болоно).**

Манай оронуудай хоорондохи харилсаанууд «панча шила» гэдэг мэдээжэ болоһон табан принципүүдһээ үндэһэлдэг. **(Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга болоно).** Эдэ принципүүдые Советскэ Союз тон нягтаар баримталдаг. **(Альга ташалга болоно).** Манай агууехэ оронуудай аша туһада, эб найрамдалай бэхижэхын тулада Инди Советскэ Союз хоёрой хоорондохи хани барисаан ба харилсан ажаллалга улам бүри урган бэхижэхэй гэжэ бидэнэр хүсэнэбди. **(Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга болоно).**

Хүндэтэ ханинар, гоё һайхан Джайпур город, танай штат, бүхы индийскэ арад амжалта туйлажа, һалбаран мандаһай гэжэ хүсэхыемни зүбшөөгыт. **(Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга болоно).**

Манай ороной айхабтар ехэ хани —өөрын эрхэтэ, бэеэ даанхай Индиин Республика улам ургажа ба бэхижэжэ байг лэ! **(Нэрьемэ альга ташалга болоно).**

* * *

Индиин ба Советскэ Союзай арадуудай хани барисаан мандаха болтогой! **(Нэрьемэ альга ташалга болоно).**

Үгэ хэлэжэ дүүргэхэдэө, Н. А. Булганин хинди хэлэн дээрэ «Хинди, Руси—бхай, бхай!» («Индиецүүд ба ородууд ахадуунар юм») гэжэ хэлэбэ. Эдэ үгэнүүдыень сугларагшад нэрьемэ шангаар альга ташан амаршалба.

Митингын дүүрэхэ дээрэ элдэб олон бэлэгүүд—джайпурска урашуулай—алташа дархашуулай, бүд нэхэгшэдэй, үран ойдолхоой хэһэн зүйлнүүд, мүн тэрэнэйлэн раджастанска хубсаһанууд, тсорсог малгайнууд айлшадта барюулагдаба.

Митинг болоожо байха үедэ Джайпур городто һайндэрэй янзаар олон үнгын галнууд носоожо байба.

Тэрэнэй һүүлээр Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой хүндэлэлдэ раджапрамукх банкет хэбэ.

Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин Джайпурта ошоод байна

ДЖАЙПУР, декабриин 8. (ТАСС-эй тусхай корр.). Агуухэ Моголнуудай империин һандаран унажа байха үедэ, XVIII зуун жэлэй эхиндэ баригдаһан, хахад миллион хүн зонтой энэ айхабтар һайхан урданай город Н. А. Булганинине, Н. С. Хрущевые һайндэрэй янзаар угтаба.

Аэродром дээрэ, город ошоһон харгы дээгүүр гоё һайхан хубсаһатай Раджастанай хүн зон үглөөгүүрһөө эхилэжэ сугларба. Эрэшүүлынь олон үнгын тоорсог малгайнуудтай, эхэнэрнүүдынь бүхы бэедээ шаали нэдхуулан хэдэрһэн байба. Айлшадай ерэхэ сагай дүтэлхэ бүри аэродром тээшэ бүри олон хүн зон ошоно. Үдэрэй гурбан часта тэндэ 200 мянгаад хүн сугларһан байба. Аэродром, город ошоһон харгы олон үнгын тугуудаар, ургамал сэсэгүүдтэй аркануудаар, улаан бүд дээрэ бэшэгдэһэн амаршалгын лозунгнуудаар шэмэглэгдэһэн байба.

Раджастанай раджапрамукх (засаг баригша) — Джайпурай махараджа, штадай главна министр Мохан Лал Сукхадия, штадай прави-

тельствын гэшүүд, городой олон тоото мэдээжэ гражданинууд айлшадые угтахаа ерэбэ. Аэродром дээрэ хүндэтэ харуул жагсагдажа, Советскэ Союзай ба Индиин гимнүүд дуулагдаба.

Аэродром дээрэһээ раджапрамукхын ордон хүрэтэр советскэ айлшадай ошоходо, Джайпурай хүн зон айхабтар ехэ хүндэтэйгээр амаршалан угтаба.

Город ерэһэнэйнгээ һүүлээр штадай главна министрын уряалаар советскэ айлшад морин дээгүүр бүмбэгэ сохихо наада хараба. Тэндэнь Раджастанай раджипрамукх байлсаба. Тон һонирхолтой энэ заншалта мүрысөөндэ илажа гараһандаа Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев шангуудые барюулба.

Удаадань советскэ айлшад машинада һуугаад, городоор ябаба. Тэдэнэй хүндэлэлдэ айхабтар гоёор шэмэглэгдэһэн энэ городой бүхы хүн зон үйлсэнүүдээр гаража, айлшадые угтаба.

Джайпурай урданай центральна хуби үни холын индийскэ уралалгын

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Кашмирта ерэбэ

СРИНАГАР, декабриин 9. (ТАСС). Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев болон тэдээнтэй хамта ябалсатшад мүнөөдэр самолёдоор ниидэжэ, Джайпурһаа Кашмирта ерэбэ. Кашмир гээшэ Гималай ба Гиндукуш хадануудай хоорондо, хойто тээһээ Памирай урда шэлэнүүдээр халхалагдаһан, Индиин эгээн хойто захын газар мүн. Индустанска гүбээлиг газараар советскэ айлшадай ябахада, тэндэнь наран хурсаар шаража, «үбэлэй халуун» гэдэг боложо байһан юм. Үндэр хадануудые дабажа, тэдэнэй Кашмирта ерэн гэхэдэнь, саһатай хүйтэн үбэлэй саг байжа байба. Модод набша намаагаа гүбинхэй. Манайхяар һаа намарай сагтал адли.

Нютагай сагаар 11 часта нүхэд Булганинай, Хрущевой һуужа ерэһэн самолёт Кашмирай эгээн ехэ город — Сринагарай аэродром дээрэ бууба. Тусхай тушаалтай хүнүүд: садар-и-рийасат (Кашмирай толгойлогшо) Ювараджи Каран Сингх, Кашмирай премьер-министр Г. М. Бахши, кашмирска правительствын министрнүүд, правительствын дээгүүр тушаалтай хүнүүд айлшадые угтахаяа ерэбэ. Аэродром дээрэ СССР-эй ба Индиин тутууд намилзана.

Угтамжа дээрэ байһан тусхай тушаалта хүнүүдээр айлшадаа танилсуулһанай һүүлээр садар-и-рийасат Н. А. Булганинда, Н. С. Хрущевто хандажа, амаршалгын үгэ хэлэбэ. Хүндэтэй ехэ айлшадай ерэһэндэ Кашмирай арад зоной зүрһөө баярые хүргэхэ зуураа, эндэ аятай һайнаар тэдэнэй айлшалхыень хүсэбэ. Н. А. Булганин микрофоной урда байгаад, харюугай үгэ хэлэбэ.

Садар-и-рийасат! Господин премьер-министр! Господинууд!

Хани халуунаар угтаһанайтнай түлөө таанарта болон таанараар дамжуулан Кашмирай хүн зондо үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Индиин олохон городуудаар ябажа, бидэнэр промышленна предприятинуудые ба плантацинуудые, барилганuудые ба научна эмхи зургаануудые хараһан байнабди. Энэ агуу ехэ орондо ерээд байхадаа хараһан үзэһэн юумэмнай захагүй олон.

Инди гээшэ саашадаа хүгжэхэ талаар айхабтар ехэ арга боломжотой орон байна. Шэнэ, экономическа талаараа хүсэ ехэтэй Индиие байгуулха гэжэ индийскэ арад зон эрид шиидэнхэй.

Аяншалжа ябаха үедөө Индидэ ажаһуудаг элдэб олон арадуудай түлөөлэгшэдтэй уулзаһан байнабди. Тэдэнэр түүхэтэ уг заншалайнгаа, культурынгаа ба хэлэнэйнгээ талаар бэе бэеһээ ехэ илгаатай. Тиибэшье һаа, тэдэнэр бултадаа эб найрамдалые ба энхэ амгалан сагта ажаллахые хүсэжэ байна. Индийскэ арадай энэ хүсэлые Советскэ Союзай арадууд хододоо үнэн сэхээр ба тэсэмгэйгээр дэмжэхэ гэжэ найдуулха байнабди. **(Альга ташалга болоно).**

Индеэр аяншалһан ябадалнай бидэндэ айхабтар ехэ аша туһатай байба. Энээнэй урда тээ Инди тухай үшөөл бага юумэ мэдэдэг байгаабди гэжэ сэхэ руунь хэлэхэ зэргэтэй байнаб. Индиин бүхы центральна ба урда талын хубиие ябажа хараха айхабтар хүндэтэй арга боломжо бидэндэ олгогдоһон байна. Зүгөөр Индиин хойто зүгэй газар нютагаар ябаагүй һаа, энэ орониие бүхы дээрэнь мэдэжэ абахагүй зэргэтэй байгаабди. **(Альга ташалга болоно).**

Ушар иимэһээ Кашмирай садар-и-рийасат Ювараджи Каран Сингх гэгшын уряалые хүндэтэй дээрэ хүлеэн абаһан байнабди. **(Альга ташалга болоно).** Кашмирта ерэлгэмнай юугээрээ бидэндэ һонирхолтойб гэхэдэ, эндэхи байгаалиин онсо өөрэ эрхэ байдал, арадуудайнь гайхамшаг баян культура, уран нарин дархашуулайнь хэһэн үнэтэ зүйлнүүд Кашмирые бүхы дэлхэй дээрэ алдар суутай болгоо бшуу. Советскэ арадай түлөөлэгшэд байһан бидэнэрэй Кашмирта ерэлгэ үшөө юугээрээ һонирхолтойб гэхэдэ, Кашмир гээшэ манай оронтой зэргэлээд оршодог, урдань манайхин Кашмиртай яһала худалдаа наймаа хэдэг байгаа. **(Нэрьемэ альга ташалга болоно).**

Кашмирта ерээд байха зуураа, бидэнэр кашмирска арадай ажабайдалтай, гайхамшаг баян культуратай, тэдэнэй туйлаһан амжалтануудтай танилсахые хүсэхэ байнабди.

Хүндэтэ ханинар, иимэ халуунаар угтаһанайтнай түлөө баһа дахяад баясхалан хүргэнэбди. **(Нэрьемэ альга ташалга болоно).**

* * *

Аэродромой тусхай правительственна павильон соо айлшад болон угтагшадай хани ёһоор хөөрэлдэһэнэй һүүлээр город руу шэглэһэн шоссе харгыгаар машинанууд субаба. Дүтэ шадар байһан тосхонуудай таряашад олоороо сугларжа, айлшадые город хүрэтэрнь амаршалан угтана. Сринагар город шадар Кашмирай хүн зон харгынууд болон үйлсэнүүдые бэһэлжэ, хэдэн дабхараар зогсобо. Сринагар город дундуур урдажа гарадаг Джхелум мүрэнэй пристань худар шэглэжэ ябаһан советскэ айлшад тэрээ руунь гараха байгаа. «Индийско-советскэ хани барисаан мандаха болтогой! Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй айлшаар ерэлгэ манда тохёолдоһон зол жаргал гээшэ! Неру, Булганин, Хрущев мандаха болтогой! Агуу ехэ хүршэеэ бидэнэр амаршалнабди! Индиецүүд ба ородууд ахадүүнэр юм! Эб найрамдалые хүсэнэбди! Кашмирай хүн зон хаанашье ябахадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг! Эб найрамдалай тала баригшад мандаха болтогой! Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдтэ алдар соло! Панчашилые бэелүүлээл һаа, хүгжэлтэ туйлажа болохо юм!» гэһэн амаршалгын уряануудтай бүдүүдээр ба тоогүй олон аркануудаар город хүрэтэр ошоһон бүхы харгы, захыншье, голойшье үйлсэнүүд шэмэглэгдэһэн байба.

Нээмэл машина дээрэ Кашмирай садар-и-рийасат болон премьер-министртэй хамта һуугаад ябаһан Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин арад зониие халуунаар амаршална.

Джхелум мүрэнэй пристаньдэ айлшадай хүрэжэ ерэхэлээр һэлюуршэдтэй онгосонууд тэндэнь хүлеэжэ байба. Сринагарта үни заяанһаа хойшо иимэ уг заншал бии юм. Тэрэнэйнь ёһоор онгосодо һууһан айлшад уһан тээшэ харуулжа баригдаһан, хахадынь шулуун, хахадынь модон байшангуудай хажуугаар бүхы город соогуур ябажа гараба. Амаршалгын лозунгнуудтай ехэ бүдүүн нэгэ эрьеһээнь нүгөө эрье хүрэтэрынь татаатай байна. Мүрэнэй эрьеэр, гэр байрануудай оройдо, балкон дээрэ, сонходо зогсоһон Сринагарай хэдэн арбаад мянган хүн зон баяртайгаар хашхаралдажа, айлшадые амаршална. Тэдэнэрынь сагаан хубсаһатай һэлюуршэдтэй ехэ онгосо дээрэ һуугаад, мүрэн дээгүүр табяатай 7 хүүргын хоорондо субаһан онгосонуудай урда тээ түрүүлжэ ябаба.

Сринагарай правительственна ордон соо болоһон сайлалгын һүүлээр айлшад автомобильнуудта һуужа, тэдээндэ түхеэрэгдэһэн байра тээшэ шэглэн городһоо гаража ошобо. Сринагарай үйлсэнүүдтэ гараһан хүн зон — уран дархашуул, дээдэ ба дунда һургуулинуудай һурагшад, торго ба бүд нэхэдэг предприятинуудай хүдэлмэришэд Н. А. Булганиниие, Н. С. Хрущевые баһа дахяад халуунаар амаршална.

Сринагарай 200 мянган хүн зон энэ үдэр городойнгоо үйлсэнүүдтэ гаража, советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй Кашмирта ерэлгые һайндэрэй ёһоор тэмдэглэбэ.

Уһанай эрьедэ байһан гэрнүүдэй нюур талань гансашье тугуудаар ба лозунгнуудаар бэшэ, харин алдар суута гараһан кашмирска уралалгын зүйлнүүдээр: ковёрнуудаар, торгон бүдүүдээр, шальнуудаар, бүд дээрэ оёһон уран угалзануудаар, модоор, папье-машегээр хэжэ, лаагаар будаһан зүйлнүүдээр, мүнгөөр хэһэн эдлэлнүүдээр шэмэглээтэй байба. Айлшадай ерэһэнэй хүндэлэлдэ уран дархан бүхэн өөрынгөө хэһэн зүйлнүүдые гэрэйнгээ сонходо, мастерскойнгоо богоһо дээрэ гү, али үйлсэдэ гаргаад табиһан байна.

Үдэшэ болоходо, советскэ айлшадай хүндэлэлдэ зорюулжа город соо носоогдоһон олон үнгын галнуудые айлшад өөһэдынгөө байраһаа ажаглан хараба.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин Англи ошохо болоһон тушаа

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин Англида ошохо тухай уряалые Английска парламентын Лорднуудай палатын Лорд-Канцлер Килмур, Общинануудай палатын түрүүлэгшэ В. Ш. Моррисон СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Волковто эльгээгээ. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Палатануудай гэшүүдтэ бидэнэр дамжуулан Танай ба Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшын уряал эльгээһэнэй ашаар английска парламентын хоёр палатын гэшүүдэй делегаци 1954 оной намар Советскэ Союзда ошожо ерэһэн байна. Манай делегациие Танай орондо тон хүндэтэйгөөр ба хани халуунаар угтаһанайнь түлөө бидэнэр баясанабди.

Английска парламентын айлшад боложо хойто жэлэй июлиин эхеэр манай орондо ерэхыень Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй делегациие бидэнэр ехэ баяртайгаар уринабди.

Энэ уряалнай хүлеэн абтаха, тиин делегациин айлшалжа ерэлгэ манай хоёр ороной хоорондохи харилсаа һайжаруулгада туһалха бэзэ гэжэ бидэнэр найданабди».

Мүн иимэ удхатай уряалые Лорднуудай палатын Лорд-Канцлер Килмур, Общинануудай палатын түрүүлэгшэ В. Ш. Моррисон СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ В. Т. Лациста мүн лэ эльгээһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түрүүлэгшэнэр английска парламентын палатануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ доро дурсагдаһан бэшэгүүдые эльгээгээ:

«Английска парламентын айлшад боложо Англида ошохыень СССР-эй Верховно Соведэй хоёр палатын делегациие Таанадай уриһанайтнай түлөө Бидэнэр ехээр баясанабди.

Энэ уряалыетнай ехэ һайшаалтайгаар хүлеэн абаһанаа, СССР-эй Верховно Соведэй зүгһөө бидэнэр мэдүүлхэ зуураа, СССР-эй Верховно Соведэй делегациин Англи ошолго манай хоёр ороной хоорондохи харилсаае саашадань һайжаруулгада туһалха бэзэ гэжэ тухайлнабди».

Республикын ажалшад ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойе тэмдэглэнэ

Бурят дунда һургуулида

Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан вечер Улан-Удэ городой республиканска бурят дунда һургуулида болобо.

Ородой түрүүшын революци тухай элидхэлые 10-дахи классай һурагша Арьяена хэбэ. Һүүлээрнь гүрэнэй Бурят-Монголой драматическа театрын бэлигтэй артист Буда Николаевич Вампиловай хүтэлбэри доро 10-дахи «В» классай һурагшад һонирхолтой концерт харуулаа. Республиканска бурят дунда һургуулида педагогическа практика гаража байһан Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай IV-дэхи курсын студентнэр В. Будаин, И. Ангархаева гэгшэд концертые бэлэдхэлсээ. Элидхэлэй удаа концерт эхилбэ.

Саб сагаан захахануудтай, фартугуудтай басагад, сагаан самсатай хүбүүд урдамнай жэрын зогсобо. Литературно-хүгжэмтэ монтажаар концерт эхилжэ гоё һайхан хүгжэм соностобо. Энэ хүгжэм доро һурагшад Ширдармаев, Полусурова гэгшэд А. М. Горькиин «Эхэ» гэжэ романһаа отрывогуудые уншаба. Удаань хоор революционно дуу дуулаа. Мүн баһа хэдэн һурагшад 1905 оной революцида зорюулагдаһан зохёолнуудые уран бэрхээр уншаба. Мүн Эхэ орон, эб найрамдал, Коммунистическэ парти тухай дуунуудые хоор дуулаа.

Һурагша Алдарова А. М. Горькиин «Буревестник тухай дууе» хүгжэм доро илангаяа һайнаар уншаа. Монтажай удаа А. М. Горькиин «На дне» гэжэ зүжэгэй нэгэ картиные һурагшад харуулаа. Һурагша Хэшэгтэ Будаев Сатинай образые илангаяа һайнаар харуулба.

Зүжэгэй һүүлээр Урбазаев, Ишигенов гэгшэд ород, бурят дуунуудые һайнаар дуулаа. Концертын удаа танца, ёхор болоһон байна.

Гадна ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Восход» гэжэ литературна газетэ һургуулида гаргагдаба. Энэ газетын түрүү бэшэг соо манай арадуудай тэмсэл, туйлалта тухай хэлэгдэнэ. Эндэ мүн баһа 10-дахи «В» классай һурагша Арьяенагай «А. М. Горький—революциин буревестник» гэһэн статья толилогдонхой.

Г. Доржиева.

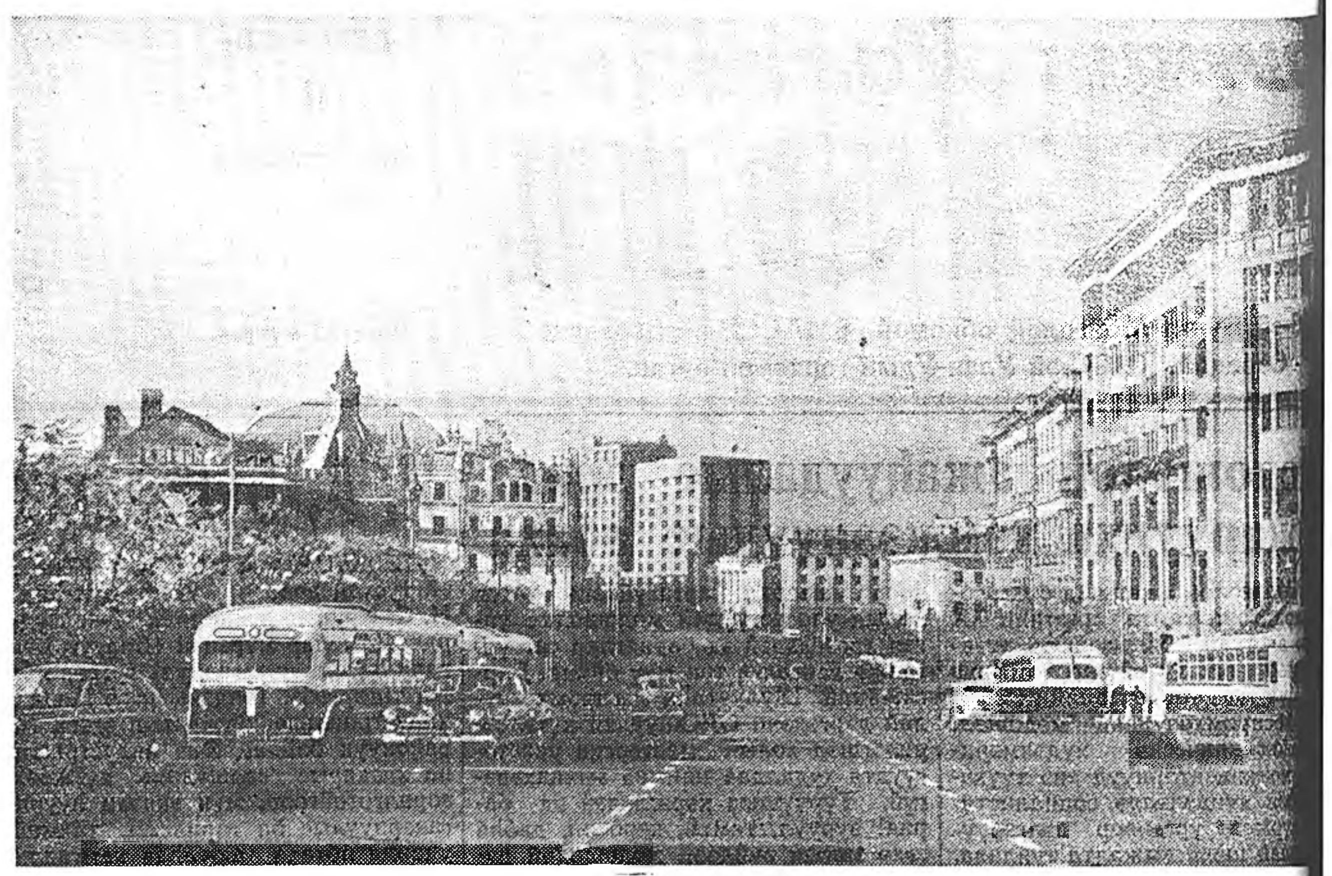
А. М. Горькиин нэрэмжэтэ библиотекэдэ

А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна.

Библиотекын библиографическа таһаг 1905 оной революци тухай картотекэ бэлдээ. Тэрэ картотекые лекторнууд, студентнүүд, агитаторнууд, пропагандистнууд сат үргэлжэ хэрэглэжэ байдаг. Мүн 1905 оной революци тухай бэшэгдэһэн номуудые һайшаан дурадхаһан список табигдаа. Энэ списогтэ В. И. Ленинэй зохёолнууд, революцида хабаадагшадай бэшэһэн бэшэгүүд, ородой түрүүшын революци тухай уранһайханай литература бии.

Мүн эндэ фото-зурагуудай, номой выставкэнүүд эмхидхэгдэнхэй. «Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ой» гэжэ выставкэ Байгал шадарай нютагуудта, илангаяа Бурят-Монголдо болоһон революционно тэмсэлые харуулна. Тус выставкэ ехэ һонирхолтой баримтануудые хэрэглэн зохёогдонхой.

Декабриин 29-дэ библиотекэ ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан литературна вечер үнгэргэхэ.

Манай Эхэ ороной столица — Москвада.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Театральна проезд.

ТАСС-эй фотохро...

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ашаг шэмэ ехэтэ малажалтай аймаг болохын түлөө

Сэлэнгын аймагай партийна конференциһээ

КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Баирбиликтуевай** хэһэн тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн делегадууд тоосоото үе соо туйлагдаһан зарим амжалтануудые тэмдэглээд, промышленна предприятинуудай, МТС-үүдэй болон колхозуудай хүдэлмэридэ бии байһан дутуу дундануудые хурсаар шүүмжэлээ. Мүн КПСС-эй айкомой, тэрэнэй бюрогой болон аймгүйсэдкомой хүдэлмэридэхи дутуу дунданuудые делегадууд элирүүлэн шүүмжэлхэ зуураа, тэдэниие усадхаха, аймагай ажахын бүхы һалбариие хүгжөөхэ, ажалшадай дунда ябуулагдадаг идеологическа хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулха тушаа хэлэбэ.

1. ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

Аймагай территори дээрэ олон промышленна предприятинууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэ предприятинуудай коллективүүд КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумһээ хойшо нилээд һайнаар хүдэлмэрилдэг болонхой. Жэшээнь, Галуута нуурай рудоуправлениин предприятинууд нүүрһэ малтаха 10 һарынгаа түсэбые 102 процент дүүргээ.

Гэбэшье, конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд промышленна предприятинуудай хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнуудай бии байһые элирүүлэн шүүмжэлээ. Жэшээнь, рудоуправлениин предприятинуудта нүүрһэ малтаха хүдэлмэри гүйсэд механизацилагдаагүй, нүүрһэ малтаха комбайнууд тон муугаар ашаглагдана. Ажалай түрүү арга болохо цикличностиин график шахтануудта нэбтэрүүлэгдэнэгүй.

Аймагай промышленна предприятинуудай хүдэлмэриие партиин айком, тэрэнэй промышленна таһаг (даагшань нүхэр Иванов) хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилөө гэжэ делегадууд шүүмжэлбэ.

—Предприятинуудай партийна эхин организацинуудта КПСС-эй айком муугаар туһална,—гэжэ делегат нүхэр **Глебов** хэлэбэ. — Рудоуправлениин парторганизациин хүдэлмэриие айкомой бюро бүхэли жэл соо шалгаагүй.

Партиин айком түмэр замай станцинуудай хүдэлмэриие бүри хүтэлбэрилдэггүй байба гэжэ делегат нүхэр **Мурзин** хэлээ.

Конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд Селендумын моторо-заһабарилгын заводой, аймагай промкомбинадай хангалтагүй хүдэлмэриие шангаар шүүмжэлхэ зуураа, эдэ предприятинуудай хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулжа, техническэ дэбжэлтэ туйлаха, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ арга боломжонуудай бии байһые элирүүлээ.

II. МАЛАЖАЛДА АНХАРАЛАА ЕХЭЭР ТАБИХА

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн аймагай колхозууд болон МТС-үүд зарим тэды амжалта туйлаа. Олзо ехэтэй һалбари болохо хонин ажал нилээд хүгжэжэ, колхозууд мүнөө жэлдэ 471 центнер нооһо нёдондо жэлэйхиһээ үлүү ехээр хайшалаа. Тиихэдэ үнеэдһээ һү һаалга горьтойхоноор нэмэжэ, 3280 центнер һүн нёдондо жэлэйхиһээ ехээр һаагдаа. Аймагай олонхи колхозууд гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө дүүргээ.

Адуу малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар зарим түрүү колхозууд һайн амжалта туйлаа. Жэшээнь, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Минаев) малажал хүгжөөхэ түсэбөө бүхы түрэлэй малаар дүүргэжэ, эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ мяха, һүн нооһо абаха энэ жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргэжэ шадаа.

Аймагай зарим колхозууд 1955 ондо орооһото культурануудай муу бэшэ ургаса хуряаһан байна. Жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз гектар бүриһөө 10 центнер ургаса хуряагаа.

Конференциин делегадууд амжалта тухайгаа тэмдэглээд, мүн хүдэлмэридөө бии байһан дутуу дунданuудые хурсаар шүүмжэлжэ, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд тухайгаа хэлэбэд.

Эндэхи колхозуудай ажахын гол һалбари малажал юм. Теэд малажал тон хангалтагүйгөөр хүгжөөгдэнэ гэжэ делегадууд хэлэбэ. Аймаг дотор мал үсхэбэрилхэ түсэб гансал эбэртэ бодо малаар дүүргэгдэбэшье, тэрэнэй ашаг шэмэ бага байһаар.

Сэлэнгын аймагта хони, илангаяа нарин ба нарибтар нооһотой хони үсхэбэрилхэдэ ехэ таатай зохид юм. Гэхэ зуура, эндэхи колхозууд хони үсхэбэрилхэ түсэбөө оройдоо 85,8 процент дүүргэ.

Хони үсхэбэрилхэ энэ жэлэй түсэбэй дүүргэгдээгүй байһанай гол шалтагааниинь хадаа эхэ хонид олоороо һубайрһан байна. 1955 ондо аймаг дотор бүхыдөө 22 мянган эхэ хонин һубайрһан байха юм.

Хонинһоо нооһо хайшалалга тон бага байһан зандаа гэжэ делегадууд нүхэд **Шагдыров, Ванкеев** гэгшэд тэмдэглэбэ.

Аймаг дотор мал шахажа, тарган мяха ехээр абадаг болохо тушаа өөдтэй юумэ хэгдэнэгүй. Гахай шахажа таргалуулха хэрэг тоогдологгүй зандаа. Гахайн мяха тушааха түсэб 65 процент дүүргэгдээ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 1955 ондо оройдоо нэгэ гахай гүрэндэ тушаагаа.

Делегадууд нүхэд **Найданов, Данзанов** болон бусад үгэ хэлэхэ зуураа, нийтын малай үүлтэрые һайжаруулха хүдэлмэри муугаар ябуулагдана гэбэ. Энэ асуудалда партиин айком, тэрэнэй бюро анхаралаа багаар табина гэжэ шүүмжэлээ.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ, түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Теэд партиин айком тоосоото үе соогоо тус асуудалаар энэ гэхэ юумэ хээгүй. Аймаг соо үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болоһон һаалишад олон байбашье, тэдэнэй дүй дүршэл олоной шадабари болгогдоногүй. Мүн тоосоото элидхэл соогоошье нүхэр Баирбиликтуев энээн тушаа юушье хэлээгүй.

Малай үбэлжэлгые эмхи... үнгэргэхэ хэрэгтэ делегадууд ... харалаа табяа. Мүнөө эндэхи ... колхозуудта үбэлжэлгэ бэрх... тэйгээр үнгэргэгдэжэ байна. ... ковой, Ленинэй нэрэмжэтэ ... зуудта малай гарзалха, тура... мүнөөнһөө олоор үзэгдэжэ б...

* * *

Мүнөө үедэ ажалшадые ... нистическээр хүмүүжүүлхэ ... хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ анха... бигдана. Теэд энэ шухала ... ри хангалтагүйгөөр ябуул... Аймагай колхозуудай, пред... нуудай, эмхи зургаануудай ... ганизацинуудта эмхидхэгдэһэ... коллективүүдэй олонхинь ... хүдэлмэрилнэ, зариманиинь ... доошье хүдэлмэрилдэггүй ... Тиимэ дээрэһээ аймаг ... идеологическа хүдэлмэри ... ябуулагдана. Партиин айко... рогой гэшүүд, айкомой таһ... даагшанар, аймгүйсэдкомо... мэрилэгшэд ажалшадай дун... хэл үсөө хэдэг, ажахын хү... лэгшэдэй экономическа һура... тоологгүй, хүмүүжүүлгын хү... риие һайжаруулха хэрэгтэнь ... организацинуудта туһаламжа ... дэггүй гэжэ үгэ хэлэһэн деле... нүхэд **Лубсандоржиев, Попов** ... бусад шүүмжэлбэ.

Гэхэ зуура, партиин айкомо... ретарь нүхэр Баирбиликтуев ... соото элидхэл соогоо аймаг ... идеологическа хүдэлмэриин хэ... гээр табигдаһан тушаа багаар... Элидхэл соо культурно-гэгэ... эмхи зургаануудай, илангаяа ... базануудай хүдэлмэри туха... шье хэлэгдээгүй.

МТС-үүдэй зонодохи ... торска группануудай хүд... хурсаар шүүмжэлэгдэбэ. И... торска группанууд колхозни... болон механизаторнуудай ду... литическэ хүдэлмэри ябуулха... циалистическэ мүрысөө бо... хүтэлбэрилхэ уялгатай. Теэд ... листическэ мүрысөөн аймаг... тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. ... листическэ мүрысөө эмхид... һайжаруулха тушаа конф... дээрэ юушье хэлэгдээгүй. Гэ... ра, Сэлэнгын аймаг Зэдын ай... колхозникуудтай мүрысэдэг ... саарһан дээрэ бэшэгдэнхэй ... рэнэй дүнгүүд гаргагдадаггүй.

Конференци дээрэ КПСС-эй ... мой секретарь нүхэр **А. У. Х...** дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, мала... ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, тэ... база байгуулха, МТС-үүдэй ... мэри, идеологическа хүдэлмэ... жаруулха зорилгонууд дээрэ ... бо.

Конференци дээрэ элирү... һэн бүхы дутуу дунданууды ... усадхаха, ажалшадай дунда ... гическа хүдэлмэри һайжа... тэрэниие ажабайдалтай нягт... боотойгоор ябуулха гэһэн ... баталан абтаба.

Удаань КПСС-эй айкомой ... хэлэй пленум болобо. Парти... комой нэгэдэхи секретаряар ... **Д. Ц. Баирбиликтуев,** х... секретаряар нүхэр **Н. Ф. Тих...** секретарьнуудаар нүхэд **С. ...бенов, Ц. Б. Раднаев, Р. Г. ...нов** гэгшэд һунгагдаба.

Агитаторнуудай кустовой семинар

Курбын МТС-эй харьяата колхозуудта хүдэлмэрилдэг агитаторнуудай кустовой семинар һаяхан болобо.

Гуша гаран агитаторай хабаадалгатай тус семинар дээрэ КПСС-эй Занграйн айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр А. Крушельницкий уласхоорондын байдал тухай лекци уншаба.

Удаань малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ агитаторнуудай зорилгонууд гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Агитаторнууд хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые андалдан хөөрэлдэбэ. XVIII партсъездын нэрэмжэ... хозой парторганизациин се... нүхэр М. Синявин агитко... вэйнгээ хүдэлмэриин дүй дү... һонирхолтойгоор хөөрэжэ ү...

Б. Будаев, К...
Занграйн айкомой инс...

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

до бэлэдхэлэй түрүү пунктда

бын леспромхозой Хасууртын бэлэдхэлэй пунктын коллекртиин XX съездые ажалай эрлэгээр угтахын түлөө тэмсэжэ

пунктынхид модо бэлэдшэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые ябриин эхеэр дүүргэһэн юм. ллектив энэ амжалтынгаа туЦСПС-эй, СССР-эй Ой модоомышленностиин министерстдахи шанда, леспромхозой иин, партийна, профсоюзна зациин дамжуулгын Улаан хүртөө.

уртынхид Хандагайн лесзой коллективэй уряае ехээр ан дэмжээд, партиин XX съезүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн абаа. Хасууртынхид жэлэй эр ороной шэнэ барилгануудмянга гаран кубометр модо түсэбһөө гадуур үгэхэ гэжэ шиидээ. Энэ уялгаяа дүүргэхын түлөө пунктынхид бүри хүсэтэйгөөр тэмсэжэ байна. Тус коллектив ажалай түрүү арга болохо цикличностиин графигые ажалдаа шадамараар хэрэглэжэ, доодо складуудта 10 мянган кубометр шахуу эрхим шанартай модо шэрээ.

И. Т. Мартыновай хүтэлбэрилдэг мастерска участогай коллектив модо бэлэдхэлэй пунктын хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ ябана. Штабель табигшад Иван Дан, Василий Якуб, гэшүүһэ отологшо Иван Мартынов, трактористнууд Иван Мурзин, Алексей Бужак болон бусад нормоёо үдэр бүри 150—200 процент дүүргэнэ.

С. Бардунаев.

Улаан тугта сельпо

ажанай аймагай эд хэрэглэгкооперациин предприятинууоронд дэлгэрһэн мүрысөөннай сельпо түрүүлжэ ябана. ельпо гурбадахи кварталай өөнэй дүнгөөр нэгэдэхи һуури , аймагтахи профсоюзай, эд эгшэдэй кооперациин правдамжуулгын Улаан тугта эн юм. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ сасуулбал сельпо нилээд ехэ эй эд бараа ажалшадта най-.

тиин XX съездые хүндэтэйтахын түлөө мүрысөөе үргэдэлгэрүүлһэнэй ашаар лэ гой коллектив нимэ амжалта . Сельпогой олохон наймаад ажалдаа бага бэшэ амжаллаһан байна. Жэшээнь, мане даагша нүхэр Очирова ажалдаа шалгарһанайнгаа түлөө профсоюзай обкомой, Бурмонкоопсоюзай президиумэй хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Хүдөөгэй магазиниие даагша Н. М. Бартаева мүн лэ муу бэшэ амжалта туйлана.

Холын фермэ болон гүүртэнүүдтэ ажалладаг малшадые эд бараагаар хангаха асуудалда сельпогой правлени ехэ анхарал хандуулдаг байна. Тиигэжэ зун, намарай турша соо холын фермэ болон гүүртэнүүдтэ нүүдэл ларёгуудые эльгээжэ, олон мянган түхэригэй эд бараа малшадта наймаалаа.

Сельпогой коллектив туйлаһанаараа һанаагаа амарангүй, бүри һайнаар ажаллахын түлөө тэмсэжэ байна.

З. Тараскин.

Хориин ангуушадай ехэ олзо

б үнэтэ ангаар баян Хориин й хүбшэ тайгаар 140 гаран ад, тэрэ тоодо булга агнадаг зуу ангуушад бии юм.

ури эхилһээр һарашье бо-. Теэд зарим ангуушад тайгаһаа баян олзотой буүнэтэ ангуудай арһа «Засырьёгой» конторо до тушааһөөргөө агнууридаа гаража Мүнөө «Заготживсырьёгой» одо 250 булганай, 4000 гаран эй, мүн үнэгэнэй, шонын, ын, шэлүүһэнэй, шандаганай рһан тушаагдаа.

инай нэрэмжэтэ колхозой ан, дала гаран наһатай Игнат Иннокентий Машанов хоёр аа 26 булганай, 216 хэрмэнэй ушаажа, 6360 түхэригэй олзо байха юм. Мүнөө эдэнэр агнууряа үргэлжэлүүлһээр. Тиихэдэ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Рыгден Жалсанов 2657 түхэригэй 9 булга, 108 хэрмэ тушаагаа. «Путь Сталина» колхозой ангуушан Намсарай Найданов 3 булга, 100 гаран хэрмэ барижа тушааба. Мүнөө аймагай зуу гаран ангуушад ан бариха сезоной нгоо түсэб дүүргэнхэй.

— Манай аймагай ангуушад мүнөө жэлдэ 300 булганай, 8000 гаран хэрмэнэй, 1000 гаран шандаганай, 100-таад шоныи, хэдэн арбаад үнэгэнэй, шэлүүһэнэй арһа тушааха түсэбтэй юм. Теэд шэнэ жэл болотор энэ түсэбэймнай үлүүлэн дүүргэгдэхэнь лабтай, — гэжэ «Заготживсырьёгой» аймагай конторын агнууриин хүдэлмэри эмхидхэгшэ нүхэр Трупёв хөөрэнэ.

Ц. Дандаров.

СССР-эй Арадай артист, Сталинска шангай лауреат Г. Ц. Цыдынжаповай түрэһөөр 50 жэлэй ойдо

АЛДАРТА ЗАМ

Үглөөдэр, декабриин 12-то республикын ажалшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат, Сталинска шангай лауреат, СССР-эй Арадай артист Гомбожап Цыдынжапович Цыдынжаповай 50 наһа гүйсэһэнэйнь, мүн олониитын ба театрально-сценическэ алдарта ажал-ябуулгынь 25 жэлэй ойе баяр баясхалантайгаар тэмдэглэхэнь.

Г. Цыдынжапов хадаа бурят-монгол национальна культура ба искусствын үндэһэ һуури табилсагшадай нэгэн мүн. Тэрээнэй нэрэ бурят-монгол культура ба искусствын түүхэтэй нягта холбоотой.

Бурят-монгол арад революциин урда тээ өөрынгөө театргүй байһан юм. Имагтал Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин ашаар бурят-монгол арад Коммунистическэ партиин ударидалга доро өөһэдын үндэһэн театртай, артистнуудтай, композиторнуудтай болоһон байна.

Г. Цыдынжапов бүхы бэлиг шадабаряа, эрдэм мэргэжэлээ бурят-монгол үндэһэн культура, искусствын хүгжэлтэдэ зорюулаа.

Бурят-монгол искусство хүгжэлтэдөө элдэб шатануудые дамжан гараһан байна. Социалистическэ реализмын үндэһэ баримталһан профессиональна театрые бэхижүүлхын түлөө тон ехэ ажал хүдэлмэриие хэхэ хэрэгтэй байгаа.

Энэ үедэ К. С. Станиславскиин һургаалай оншые оложо абаһан оюун бэлиг түгэлдэр режиссернууд Г. Цыдынжапов М. Шамбуева хоёр Москваһаа дээдэ һургуули дүүргэжэ, Бурят-Монголоо бусажа ерээ һэн. Эдэ хоёр залуу режиссёрнууд удха түгэлдэр ба уранһайханайнгаа талаар шанар һайнтай зүжэгүүдые гаргахын түлөө шармайн оролдожо эхилээ бэлэй. Нэн түрүүн хүсэд профессиональна дадал, дүй дүршэл олоодүй, һургуули хүсөөгүй залуу артистнарые ажалтайнь хамтаруулан нэгэ доро һургаха гэһэн ябуулгые тэдэ эдэбхитэйгээр эрхилһэн байна. Гадна, Г. Цыдынжапов уранһайханай хүтэлбэрилэгшэ болоод байхадаа, театрынгаа хүгжэлтын зорилгодо гүн ехэ удхашанартай, дэлхэйн ехэ классигуудай — Мольерэй «Тартюф», Шекспирэй «Отелло», Шиллерэй «Муу мэхэ ба инаг дуран», Горькиин «Васса Железнова» гэхэ мэтэ мэдээжэ зүжэгүүдые табижа эхилээ. Энэ үедэ һая бии болоһон бурят театрые национальна репертуартай болгохо тон шухала байгаа. Колхозой байдалые бодотоор, хүнэй зан абариие эли тодоор харуулһан драматическа зохёолнууд хомор һэн. Национальна репертуартай болохын түлөө театральна коллектив ехэ оролдодог, хүдэлмэрилдэг байгаа. Шэнэ бурят зүжэгүүдые наадахада дүй дүршэлгүй дээрэһээ ехэ бэрхэшээлнүүд тохёолдодог бэлэй.

Г. Цыдынжапов рольнуудые халирхайгаар, миин лэ газаа талаһаань харуулха ябадалые усадхажа, үнэхөөр зүрхэ сэдьхэлэй оёорһоо дулдыдагдажа гараһан образ бии болгохые, бодото байдалые зүбөөр харуулан наадахые хатуу шангаар артистнуудһаа эригшэ бэлэй.

А. Шадаевай «Мэргэн» гэжэ комедиие анха түрүүн табихадаа, имагтал һажааха, дуурияаха, аяглаха аашалха тэдыгээр харуулһан байгаабди. Би Мүлөөнэй рольдо наадажа, колхозой зөөри хорото сэдьхэлээр уһанда хаяад, баригдаха болоод байхадаа, тэрээнээ балаалжа, ушаргүйгөөр энеэдэг һэм. Энээниие Г. Цыдынжапов эгсэ буруушаажа, тус образ зүбөөр гаргажа, наадаха арга мүрыень ойлгуулжа үгөө һэн.

Саашадань «Олоной нэгэн», «Ханин нүхэд» гэжэ Н. Балдановой, «Сэсэгмаа» гэжэ Ж. Тумуновай пьесэнүүдые Г. Цыдынжаповай хүтэлбэри ба туһаламжаар ехэ магтаалтайгаар табиһан байнабди.

Нүхэр Г. Цыдынжапов ямар нэгэн пьесые бэлдэжэ ороходоо тус пьесэ соо харуулагдаһан үе сагай ажабайдалтай, арад зонойнь ёһо гуримтай, абари зантайнь танилсуулдаг, удхалан хөөрэжэ үгэдэг байгаа. Энэнь геройнуудай образ гаргахада артистнарта айхабтар ехэ туһатай, шухала байгша һэн. Жэшээнь, Мольерэй гайхамшагта «Тартюф» гэжэ зүжэгые бэлэдхэхэдээ, XVII зуун жэлэй французска общество тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөө хэһэн байна.

Мүн Цыдынжапов өөрөө тон ехэ мэргэжэлтэй артист юм. Шекспирэй «Отелло» гэжэ трагедиин гайхамшаг хатуу зүрхэтэй, хурса зоригтой Отеллын образые Г. Цыдынжапов хадаа хүнүүдэй сэдьхэлдэ тон бүхөөр хадагдан үлэхөөр, ехэ тодо хурсаар харуулһан байха юм. Мүн манай театрын сценэ дээрэһээ агууехэ вождь Владимир Ильич Ленинэй образые бурят-монгол арадта харуулха, хэмжээгүй ехэ зол нүхэр Цыдынжаповта тудаһан байна.

Ородой реалистическэ искусствын һайн һайхан ёһо заншалда манай залуу искусствын кадрнуудые һургахын тула Гомбо Цыдынжапович Москва болон бусад газарнуудһаа бэлигтэй режиссернуудые урижа, спектакльнуудые табюулдаг байгаа.

Цыдынжапов бэлигтэй хүмүүжүүлэгшэ мүн. Бурят-Монголой мэдээжэ артистнарай дунда тэрэнэй хүмүүжүүлһэн зон олон. Г. Цыдынжапов ажал дээрээ хатуу шанга эрилтэтэй хүтэлбэрилэгшэ, харин юрын ажабайдалдаа дүтын нүхэр байдаг юм. Тиимэһээ залуушуул Гомбо Цыдынжаповые ехээр хүндэлдэг байна.

Г. Цыдынжапов — драматург мүн. Тэрээнэй зохёоһон «Баяр», «Мэргэн бууша», «Арадай хүбүүн», «Байгал дээрэ» гэхэ мэтын пьесэнүүд табигдажа, арад зондо ехэ һонирхолтойгоор харагдаһан байха юм.

Г. Цыдынжапов хадаа бүхы ажал хүдэлмэреэ ажалшан арадай эрилтэ дээрэ, коллективэйнгээ һанамжа дээрэ үндэһэлэн ябуулдаг байһанһаа ехэ ехэ творческо амжалта туйлана. Мүн Гомбожап Цыдынжапович болбол Бурят-Монгол театрые классическа репертуартай болгохо гэжэ анха түрүүн ябуулга хэһэн юм.

Һүүлэй үедэ нүхэр Цыдынжапов хадаа Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрые национальна репертуартай болгохын түлөө ехэхэн оролдолго гаргаба. Һаяхан «Энхэ-Булад баатар» гэжэ бурядай түрүүшын оперые һэльбэн табяа. Энэ оперо соо эрхэ сүлөөгэй түлөө хэгдэһэн бурят-монгол арадай баатарлиг тэмсэл харуулна.

Бурят-монгол арадай искусствые хүгжөөлсэхэ хэрэгтэ эсэшэ сусашагүйгөөр, үнэн зүрхэнһөө оролдоһонойнь түлөө Сталинска шангай лауреат, СССР-эй Арадай артистын нэрэзэргэ Г. Цыдынжаповта олгогдоһон байна. Гансал эрхэ-сүлөөтэ арадта иимэ бэлигтэй хүнүүд эды шэнээн баян, ехэ ажал-ябуулга эрхилнэ бшуу. Г. Цыдынжаповай 50 наһа хүрэһэнэй, алдарта ажал-ябуулгынь 25 жэл гүйсэһэнэй һайндэрэй баяр—манай республикын ажалшадай һайндэр мүн. Ажал-ябуулгадаа бүри ехэ амжалта туйлахыень Гомбожап Цыдынжаповичта хүсэе.

Ч. Генинов, РСФСР-эй габьяата артист.

Сэдьхэлһээ түрэһэн юрөөл

(Арадай аялгаар)

ЗАЛУУ АЙЛДА

15. Үбгэд хүгшэд танайда
Оролготой байгуужан,
Үнэтэ һайхан юрөөлөө
Хэлэлгэтэй байгуужан.

16. Басагатай болоожо,
Баярлан найрлагты.
Хүбүүтэй болоожо,
Хүхин найрлагты.

17. Зол танайхиһаа хэзээшье
Бү гаруужан,
Зоболон танайда хэзээшье
Бү оруужан.

ДУУШАНДА

18. Ханхиндаг һайхан хоолойтнай
Мохитохые бү мэдэг,
Хаһатайхан залуу наһантнай
Хүгшэрхые бү мэдэг,

УРАНЗОХЁОЛШОДО

19. Авто-гуурһанһаатнай
Алтан дуһалжа байг лэ.
Ашата зохёолтнай
Арадаа баясаажа байг лэ.

ҮБГЭД ХҮГШЭДТЭ

20. Сарюун зандаа ябажа,
Зуу хүрэхэтнай болтогой,
Саашань улам жаргажа,
Зуу гарахатнай болтогой.

21. Сарюун сэлмэг ухаантай
Бүрхэгтэхые бү мэдэг.
Арюун, хурса нюдэнтнай
Бүрүүлтэхые бү мэдэг

22. Ашынгаа үрэнэрые
Үргэлсэжэ жаргагты,
Арбаад хорёодтонь
Хүргэлсэжэ жаргагты.

23. Ашата һайхан юрөөлөө
Сэсэглүүлжэ ябагты,
Арадай дунда тэрээнээ
Дэлгэрүүлжэ ябагты.

БАСАГАНДА

24. Дурлаһан хүбүүнш шамайгаа
Зүрхэм гэжэ һанаг лэ,
Дуранай нюуса аргамжаар
Хүдэлхэгүйгөөр хүлиг лэ.

ХҮБҮҮНДЭ

25. Эжэлшэһэн басаганш шамайгаа
Зүүдэлжэ хонодог болог лэ,
Энээн тухайгаа ирагуу дуу
Зохёожо, дуулажа ябаг лэ.

Ш. Нимбуев.

Эхиниинь ноябриин 7-ной номерто.

БАЯР ХҮРГЭНЭБ

(Редакцида ерэһэн бэшэг)

Би хүндөөр үбшэлжэ, бэеынгээ муудахада Яруунын аймагай больницада эмшэлүүлхэеэ ороһон байгааб. Операци хүүлэнгүй эдэгэхэнь бэрхэтэй гэжэ медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд элирүүлһэн байгаа.

Больницын врачууд Анна Константиновна Сабурова, Екатерина Ивановна Таскина гэгшэдэй үбшэниием зүбөөр тодорхойлжо, шадабаритайгаар аргалһанайнь, операци хэһэнэйнь ашаар бэемни ехэ түргөөр һайн болоожо захалаа, 15 хоноод хуушан түхэлдөө оробоб.

Арад зоной элүүр энхэ байдалай түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдодог врачууд Сабурова, Таскина гэгшэдтэ «Бурят-Монголой үнэн» газетээр дамжуулан баяр хүргэнэб.

Дулгар Дашиева, Яруунын аймагай «Улаан туяа» колхозой гэшүүн.

Ухаан сэдьхэлдэ оромоор лекцинүүдые уншаха

шадые коммунистическээр үүлгэдэ, ажахын ээлжээтэ ескэ зорилгонуудые саг соонь э хэрэгтэ тэдэниие элсүүлкционно пропаганда ехэ үүргэдэг. Лекционно пропаганинтеллигенци, промышленноа хүдөө ажахын новаторнууд рэхэ тудам улам олоороо, эйгээр хабаадана. Манай икын хүдөөгэй лекторскэ нүүдэй 1500-аад лекторнууд ескэ болон научна эрдэм адай дунда дэлгэрүүлнэ.

орскэ түрүү нэгэдэлнүүдэй, ритай лекторнүүдэй дүй дүршэнжэлхэ, согсолхо гээшэ но пропагандые эмхидхэлэй дейно-политическэ талаарнь үүлгада тон шухала удхаай.

шадай дунда лекци уншалхаршэбэрэй аймагай Загалорскэ нэгэдэлэй яажа эмгдүршэлые харуулха зорилго ья соо табигдана.

эгэдэл тэндэхи хүдөөгэй иншиһээ, хүдөө ажахын мэрһээ, хүтэлбэрилхы партийлскэ, ажахын болон медихүдэлмэришэдһөө, хамта ээ бүридэнэ. Тэрэнэй хүтэлэнь коммунистка Е. К. н. Энэ нэгэдэлэй лекторнүүд рээ Заган тосхоной ажалшатүлэб Сталинай нэрэмжэтэ доһон колхозой гэшүүдэй буулна.

эгэдэл тосхонойгоо бүхы иншиие лекторскэ хүдэлмэриуулжа шадаһан байна. ягаад туйлааб гэхэдэ, ун партийна эхин организаэглэн, тэрээнтэй нягта холр ажаллажа, лекционно дэ хабададаггүй хүнүүдтэй тус тустайнь хөөрэлдөө үнгэргэхэ мэтээр тэдэниие лекционно пропагандада хабаадуулна.

Мүн лекционно хүдэлмэридэ хүдөө ажахын түрүүшүүл—һаалишад, гахайшад, хонишод, малшад, тарянажалай мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд хабаадуулагдажа, ажалшадта богонихон лекцинүүдые уншадаг. Тэдэнэй лекциеэ бэлэдхэхэдэнь шадабаритай, теоретическэ бэлэдхэлтэй лекторнууд туһалдаг.

Нүхэр Е. К. Брун эндэ лекционно хүдэлмэриие хоёрдохи жэлээ хүтэлбэрилжэ байна. «Лекторскэ нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ болоходомни Заганда лекционно хүдэлмэри һайжаруулха аргагүй, эндэхи хүнүүд лекци шагнаха дурагүй, тэдэнэр лекцидэ ерэхэгүй гэжэ зарим хүнүүд хэлсээ һэн. Тиигээдшье энэ хүдэлмэри урдань муугаар ябуулагдадаг байгаа»,—гэжэ нүхэр Брун хөөрэнэ. Теэд хоёр һара соо һайса ажаллаад, ажалаа зүбөөр эмхидхээд байхадань тус нэгэдэлэй хүдэлмэри һайжаржа, мүнөө аймаг соогоо лекторскэ эрхим нэгэдэл болоод байна.

Үнгэрэгшэ жэл энэ нэгэдэлэй гэшүүд 159 лекци уншажа, тэрээниень 11 мянган хүн шагнаа. Байгша оной түрүүшын хахад соо 70-аад лекци уншагдажа, тэдэниень 5 мянгаад хүн шагнаа. Хэрбээ урдань лекци уншахада 35—40 хүн суглардаг байгаа һаа, мүнөө 80—90 хүн сугларна. Заган тосхонойхид ямар лекциин уншагдахаа байһаниие һонирхожо байдаг болоо.

Заганай лекторскэ нэгэдэл хүдэлмэреэ ягаад һайжаруулааб гэхэдэ, тэрэ хадаа түсэбөө заабол бэелүүлдэг, лекцинүүдэйнгээ удха һайнтай, идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ байхын түлөө саг үргэлжэ оролдодог байна. Лекторнүүдэй мэргэжэл шадабаряа саг үргэлжэ дээшэлүүлгэдэ, лекциеэ методическа талаарнь зүбөөр зохёожо, нютагай байдалтай шадамараар холбожо, ойлгосотойгоор уншаха хэрэгтэнь анхаралаа ехээр табидаг байна.

Е. К. Брун хүдөөгэй клубай даагшые лекционно хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулан, клуб, улаан булангуудай хүдэлмэриие һайжаруулжа, тэндэ лекци шагнахада зохистой услови бии болгоо. Мүн нүхэр Брун клубые шухала түхеэрэлгэтэй, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдтэй болголсоһон байна. Тэрэнэйнгээ һүүлээр нүхэр Брун ходо хүдэлмэрилжэ байдаг лекториие клубай дэргэдэ эмхидхээ. Эндэ лекци уншаха тусгаар үдэр гаргагдаа. Четверг бүхэндэ лекци уншагдадаг болоо. Мүн лектори зохихо хэрэгсэлнүүдтэй болгогдоо. Лекциин календарна түсэбэй ёһоор уншагдадаг болоһонһоо хойшо лекториин гэшүүдэй журам һайжараа. Иимэһээ лекци ходо уншагдадаг, колхозникуудай дунда политическэ ба научна эрдэм үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэдэг болобо. Нүхэр Брун ажалдаа ехэ оролдосотой, эдэбхитэйгээр хандажа, лекторнүүдтээ шанга эрилтэ табидаг юм.

Намар һургуулиин занятинуудай эхилхэдэ лекторнүүдэй составые шэнээр хараад, тэрэнээ партийна эхин организациин бюро дээрэ баталдаг байна. Мүн эндэ уншагдаха лекцинүүдэй болон лекторскэ нэгэдэлэй хүдэлмэриин түсэб зүбшэн хэлсэгдэдэг.

—Минии хүдэлжэ байһан үе соо гэшүүдэймнай нэгэниинишье лекци уншахаһаа арсаагүй юм. Лекторнүүдтэ лекци уншуулхадаа тэдэнэй бэлэдхэл, шадабариень харалсаха ёһотой. Гэшүүднай лекторэй хүдэлмэри хүндэтэй ба харюусалгатай гэжэ һайса мэдэдэг. Тиимэһээ тэдэнэр лекци уншаха гээшэ нэрэ хүндын хэрэг гэжэ тоолодог, ажалдаашье ехэ харюусалгатайгаар хандадаг байна. Гэшүүдэй бэшэһэн лекцинүүд заабол зүбшэн хэлсэгдэдэг, рецензи хэгдэдэг. Энэ хадаа залуу лекторнүүдтэ илангаяа ехэ туһатай.

Жэшээнь, физикын багша Г. Д. Зудинагай «Дайда юртэмсын байгуулалта тухай» гэһэн лекци бэшэхэдэнь, шадабаритай лектор И. А. Филатов рецензи хэжэ, зүйтэй һанамжануудые оруулһан, дутагдалнуудынь тодорхойлһон, материалнуудые, литература суглуулхадань туһалалсаһан, методическа заабари үгэһэн байна. Рецензиин ёһоор лекциеэ заһажа, нүхэр Зудина түрүүшынгээ лекци амжалтатайгаар уншаад, мүнөө эдэбхитэйшье, шадабаритайшье лектор болоожо байна. Заганайхидай дунда нүхэр Зудина естественно-научна эрдэм эдэбхитэйгээр дэлгэрүүлнэ.

Мүн эндэхи лекторнууд бэе бэеынгээ лекцидэ байлсажа шагнадаг, лекциеэ зүбшэн хэлсэдэг, һайн талыень тодорхойлдог, дутагдалнуудынь элирүүлжэ, тэдэниие усадхаха хэмжээ абадаг юм. Игэжэ хүдэлмэрилхэдэнь уншагдаха лекцинүүдэй шанар һайжардаг, мүн лекторнүүдэй мэргэжэл шадабари дээшэлдэг байна.

Эндэхи лекторнууд лекциеэ колхозой ажахын зорилгонуудтай, колхозникуудай байдалтай нягта холбоотойгоор уншадаг. Тэдэнэр ямаршье лекци уншахадаа шагнагшадай ухаан бодолдо, мэдэрэлдэ шадаал һаа ехээр нүлөөлхэ, зарим зоной ухаан бодолдо үлэһэн капитализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха зорилго урдаа табидаг. Лекциеэ бүри ойлгосотой, үнэншэмэ болгохын тулада нютагай тодорхой жэшээнүүдые олоор хэрэглэхэ гэжэ лекторнууд оролдодог. Тус нэгэдэлэй гэшүүн, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Фролов «Колхозой олзо холходые хубаарилга» гэжэ колхозойнгоо байдалһаа үндэһэлһэн, КПСС-эй ЦК-тэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй холбоотой, ойлгосотой лекци уншаа. «Советскэ патриотизм—социалистическэ обществые хүгжөөгшэ хүсэн» гэһэн лекциие Е. К. Брун уншажа, социалистическэ мүрысөөн тухай малшадта хөөрэхэ зуураа, малшадай абадаг уялга миин гар табигдаһан саарһан бэшэ, харин агууехэ үүсхэлэй документ гээшэ, тиимэ тулань энэ уялгада хайша хэрэгээр хандажа болохогүй гэжэ хэлээ, малшадай уялгаяа хэр зэргээр дүүргэжэ байһан тухайнь хөөрөө. Иигэжэ хөөрэхэдэнь лекцинь малшадта һонирхолтой болоожо, тэдэниие ажалай шэнэ амжалтада улам зоригжуулаа.

Энэ нэгэдэлэй гэшүүд лекциеэ һонирхолтойгоор уншаха гэжэ хододоо оролдодог. Тиихын тулада бэшэһэн лекциеэ һайса шудалаад, тэрэнэйнгээ удхые шагнагшадта зохидхоноор хөөрэжэ үгэдэг. Зүгөөр лектор шалгагдаһан, һайшаагдан баталагдаһан тексттэй байдаг.

Мүн республиканска лекционно бюроһоо эльгээгдэһэн лекцинүүдые эндэхи лекторнууд һайса шудалжа, нютагай жэшээнүүдтэй, һонирхолтой болгоод уншадаг.

Колхозно үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал табигдана. Тус нэгэдэлэй гэшүүн агроном Ю. Лютаева 1954 оной Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадажа, хараһан үзэһэн юумэн тухайгаа, хүдөө ажахын культурануудые, илангаяа кукурузые ургуулха түрүү арга тухай лекци миин лекторидо бэшэ, бүхы бригаданuудта, фермэнүүдтэ уншаа.

Мүнөө энэ нэгэдэлэйхид түрүү һаалишад, хонишодые өөһэдынгөө дүршэл шадабари тухай лекци бэшэхыень, тэдэндэ темыень хубаагаад, бэлэдхүүлжэ байна. Тэдэнэй лекциеэ бэшэхэдэ туһалхыень лекторскэ нэгэдэлэй гэшүүн зоотехнигтэ даабари үгтөө.

КПСС-эй ЦК-гэй январска болон июльскэ Пленумүүдһээ хойшо лекционно пропаганда улам һайжараа. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ лектор Фролов, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Калашников, нэгэдэлэй лектор Богомолов гэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй материалаар 10-аад лекци уншаа. Хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ тушаа парти, правительствын шиидхэбэри тухай лекцинүүд клубта, улаан булангууд, бригаданууд ба фермэнүүдтэ уншагдана. Тэрэ тоодо агроном Лютаева кукуруза ургуулха тухай, агроном Ковалёв Т. С. Мальцевай аргаар газар элдүүрилхэ тухай лекци уншаа. Лектор Лютаева лекци уншахадаа колхозникуудай ажаллажа байһан газартань ошожо, тэдэнэй хүдэлмэриһөө жэшээ хэрэглэн уншадаг.

Хабарай, зунай ба намарай үедэ колхозникуудай хүдэлжэ байһан газарта: бригадануудта, фермэнүүдтэ, полевой стануудта, гүүртэнүүдтэ лекционно пропаганда үргэнөөр ябуулагдадаг. Лекторнууд уранһайханай агитбригадатай гү, али нүүдэл кинотой хамта ябажа полевой стануудта, фермэнүүдтэ лекци уншадаг.

Мүн тус аймагай Подлопатинска лекторскэ нэгэдэл иимэшүүгээр ажаллана.

Заганай, Подлопатинска болон бусад һайнаар хүдэлмэрилдэг хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэлнүүдэй түрүү дүршэлые хэрэглэжэ, республикымнай хүдөөгэй бэшэшье лекторскэ нэгэдэлнүүд ажал хүдэлмэреэ һайжаруулха зэргэтэй.

С. МАКСИМОВ,
республиканска лекционно бюрогой историко-литературна секциие хүтэлбэрилэгшэ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн X сесси

ООН-до 18 гүрэниие нэгэ доро абаха тухай Тусхай политическэ комитет шиидхэбэри гаргаба

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 8. (ТАСС). Нэгэдэмэл Нациинуудай Организацида шэнэ гэшүүдые абаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгые Тусхай политическэ комитет декабриин 7-до дүүргээ.

Юрэнхы дискуссиин һүүлээр, мэдүүлгэ барьһан 18 оронуудые булта ООН-до абаха тухай 28 ороной резолюциин проектые зүбшэн хэлсэлдэһэнэй һүүлээр тус проект голосованида табигдажа, олонхиин дуугаар батлан абтаһан байна.

Резолюциин энэ проектын түлөө голосованида хабаадаһан 59 делегациин 52-ынь голосовалаа. Резолюциин проектые буруушаажа Кубагай делегаци ба чанкайшист голосовалһан байна. Табан делегаци (США, Франци, Бельги, Греци ба Израиль) проектые голосовалгын үедэ һанал аа баряа. Тусхай политическэ комитедэй энэ резолюци Генеральна Ассамблейн декабриин 8-най пленарна заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд, удаань Аюулгүйн Соведэй үзэмжэдэ табигдаха ёһотой.

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 9. (ТАСС). ООН-до 18 гүрэниие нэгэн доро абаха тухай Тусхай политическэ комитедэй һанамжа дурадхалые Генеральна Ассамблей үсэгэлдэрэйнгөө пленарна заседани дээрэ зүбшэн хэлсэбэ.

Энэ һанамжа дурадхалые Генеральна Ассамблей диилэнхи олонхиин дуугаар һайшааба. ООН-до 18 гүрэниие нэгэ доро абахын түлөө 52 делегаци, буруушаажа 2 делегаци (Куба ба гоминдановец) голосовалаа. Табан делегаци (США, Франци, Бельги, Греци ба Израиль) һаналаа баряа.

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Индидэ ошоод байһанай хүндэлэлдэ зорюулагдан Гвалиоре городто выставкэ нээгдээ

ДЕЛИ, декабриин 9. (ТАСС). «Хиндустан таймс» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Индидэ ошоод байһанай хүндэлэлдэ зорюулагдан культурна холбоо барисаа хүгжөөлгые эрхилхэ индо-советскэ общестын нютагай отделениин Гвалиоредо эмхидхэһэн выставкые Мадхья Бхарат штадай главна министр Такхатмал Джайн үсэгэлдэр нээгээ.

Советскэ Союзай ажабайдалые харуулһан элдэб материалнууд, Мадхья Бхарат штадай гар уралагшадай бүтээһэн зүйлнүүд выставкэ дээрэ табигдаһан байна.

Советскэ мэргэжэлтэд Индидэ ерэбэ

ДЕЛИ, декабриин 9. (ТАСС). Советскэ хэдэн мэргэжэлтэд СССР-эй Хара металлургиин министрэй орлогшо В. Б. Хлебниковэй хүтэлбэреэр үсэгэлдэр Делидэ ерээ. Советскэ Союзтай харилсан ажаллалгатайгаар Бхилаида баригдаха металлургическа заводой проектые советскэ мэргэжэлтэд асараа.

Индиин түмэр ба булад үйлэдбэрилгые эрхилхэ министерствэдэ тус проект һаяар дамжуулан үгтэхэ юм.

Президент Сукарногой мэдүүлгэ

ДЖАКАРТА, декабриин 9. (ТАСС). Борнео дээрэхи Понтианакада болоһон олон зоной хабаадалгатай митинг дээрэ президент Сукарногой хэлэһэн мэдүүлгые газетэнүүд толилоо. Хүсэд бэеэ даанхай болохын түлөө, колониализмые усадхахын түлөө, Баруун Ириание республикадаа нэгэдүүлхын түлөө тэмсэлдэ национальна нэгэдэл бэхижүүлхэ шухала байһые Сукарно онсо тэмдэглээ.

«Национальна бата нэгэдэл тогтоохын тулада бүхы арадые түлөөлдэг националистууд, шажанай болон марксистскэ бүлэгүүдэй хоорондо харилсан ажаллалга хододоо эмхидхэхэ шухала» гэжэ Сукарно онсо тэмдэглээ.

Коммунистическэ партиин хараа бодол тухай Сукарно тоггожо хэлээ. Парламентскэ һунгалтын үедэ коммунистическэ партиин түлөө һунгагшадай 20 процентнь голосуулаа үгөө гэжэ тэрэ хэлээ. Арадай национальна фронт байгуулагда һунгагшадай эдэ 20 процентнь хабаадалсаха ёһотой байһаниинь эли гэжэ Сукарно хэлээ. «Хэрбээ национальна нэгэдэмэл фронт байгуулжа шадаад байгаа һаа, хүсэд бэеэ даанхай байдалаа түргэнөөр бэхижүүлхэ, Баруун Ириание нэгэдүүлхэ, арадай байдалые һайжаруулжа шадахабди».

Баруунберлинскэ тагнуулай организациин хэдэн агентнүүд ГДР-тэ арестовалагдаба

БЕРЛИН, декабриин 8. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын гүрэнэй аюулгүй байдалые сахиха министерствын мэдээсэлые АДН агентство дамжуулба. Тэрээн соонь нигэжэ хэлэгдэнэ. Баруунберлинскэ тагнуулай организациин хэдэн агент һүүлэй үедэ арестовалагдаа. Арестовалагдашад Германска Демократическа Республикада эсэргүү һүйдхэлгын гэмтэ хэрэгүүдые хэдэг байгаа. Тэдэнэй дунда Эвальд Янтке, Альфред Хольц гэгшэд оролсоо. Түрүүшынхинь ГДР-эй предприятинуудай тухай мэдээнүүдые тагнуулай центртэ дамжуулдаг байгаа.

Даллесай политикада США-гэй конгрессэй гэшүүдэй дунда дурагүйдэлгэ гарана

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 8. (ТАСС). Колониализмые американска дипломатиин элитээр дэмжэлгэ (Даллес Кунья хоёрой Коммюнике) тухай энэдэ хэлэгдэнэ. Тэрэ коммюнике соогоо США хадаа Индидэхи португальска колонинуудые дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлһэн байгаа) Азиин ба Африкын оронуудта ябуулагдадаг американска политикын бодото зорилгые элирүүлжэ, үргэн ниитын эзбүүрхэл үүдхэвэ. Энээнтэй дашарамдуулан американска конгрессэй гэшүүдэй дунда дурагүйдэлгэ гараһан байна. «Юнайтед Пресс» агентствын корреспондентын Форт-Уэйнһээ мүнөөдэр мэдээсэһэнэй ёһоор, гүрэнэй секретариин тушаалһаа Джон Фостер Даллесые гаргаха эрилтэ хэхэб гэжэ түлөөлэгшэдэй палатын гэшүүн Адам Поуэлл хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлээ. «Индиин интересүүдые дайран Гоа гэжэ колони Португалиин өөрынгөө мэдэлдэ үлөөхэ хүсэлтэй байһаниие дэмжэһэнһээ хойшо Даллес «хэндэшье тўһа хэрэггүй болоо» гэжэ Поуэлл хэлээ.

«Советскэ премьер Булганинай Индеэр аяншалжа ябаха үедэ, Даллес тус асуудалаар Португалиие дэмжэхэдээ алдуу хэбэ. Энэнь американска дипломатиие Индидэ бүри түбэгтэй хойшолонгдо хүргэхэ байна» гэжэ Поуэлл хэлээ.

Гүрэнэй секретариин тушаалһаа Даллесые зайсуулха эрилтэтэйгээр президентдэ бэшэг эльгээхэб гэжэ Поуэлл мэдүүлээ.

Чикагода Даллес үгэ хэлээ

ВАШИНГТОН, декабриин 9. (ТАСС). Чикагода Иллинойс штадай Ассоциациин заседани дээрэ гадаадын политическэ асуудалнуудаар США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес үгэ хэлээ.

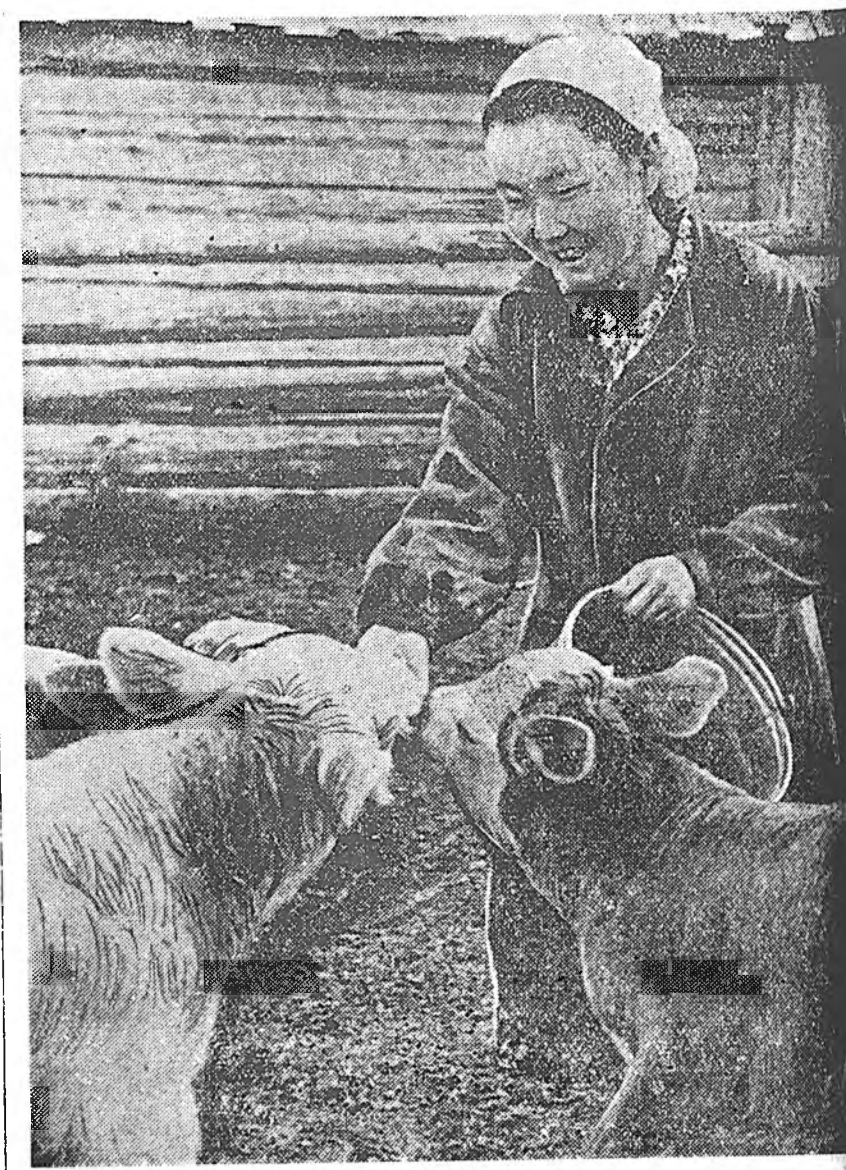
Даллес үгэ хэлэхэдээ Советскэ Союзай гадаадын политикые али болохоор муушалан, тэрэ политиканиь эзэрхэг түримхэй шэнжэтэй юм гэжэ харуулхые оролдоо. Тиихэдээ, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада советскэ гадаадын политическэ ябуулганнуудай шэглүүлэгдэдэг дээрэһээнь тэрэниинь муушалхада таарахагүй гэжэ Даллес һанаһан байжа болоо ха. Юуб гэхэдэ, Советскэ Союз «эзэрхэг түримхэй» хүсэл эрмэлзэлгээ орхёогүй, харин «тактикаяа хубилгаа» гэһэн хэбэртэйгээр тэрэ хэлэһэн байна. «Уласхоорондын коммунизмтай тэмсэхэ шэнэ шатада» бидэнэр ороод байна гээшэ хабди гэжэ тэрэ хэлээ.

Сэрэгэй бүлэглэлнүүдые байгуулха ба зэрэлтайгаар зэбсэглэлгэ хэхэ гэһэн политикаяа зүбтүүлхын тулада Советскэ Союз «эзэрхэг түримхэй» эрмэлзэлгэ гаргана гэһэн хэбэртэйгээр сохом хэлэһэнинь тэрэнэй үгэ дээрэһээ элээр харагдана.

«Политическэ аюулгүй байдалые хангаха хоорондоо холбоотой хоёр хараа шэглэл» болоно гэһэн хэбэртэйгээр «хүсэ хэрэглэхэ» гэһэн бурутаһан политикаяа харуулхые Даллес оролдоо. «Нэгэдэхи хараа шэглэлынь ямар удхатайб гэхэдэ, зэбсэгтэ агрессидэ хамтаараа харюусаха ябадал болоно» гэжэ Даллес хэлээ. Энээнтэй дашарамдуулан Холбоото Штадуудай байгуулһан Хойто-Атлантическа союз ба Зүүн-Урда Азидахи сэрэгэй бүлэглэл гэхэ мэтын эзэрхэг түримхэй сэрэгэй бүлэглэлнүүдые магтаха зуураа, энэ хадаа «өөһэдөө хамтаараа хамгаалха эрхые» бэелүүлгэ болоно гэжэ хэбэртэйгээр США-гэй гүрэнэй секретарь хэлээ. «Хоёрдохи хараа шэглэлэй удхань юуб гэхэдэ, политическэ талаар урид абтаһан эдэ хэмжээнүүдые хүсөөр дэмжэлгэдэ бэлэн байха ябадал болоно» гэжэ Даллес мэдүүлээ. Энээнтэй дашарамдуулан «харюу сохилто үгэхын тулада» яаралтайгаар зэбсэглэлгэ хэхэ шухала гэжэ тэрэ хэлээ.

Германска асуудал тухай тоггохо зуураа, Германие нэгэдүүлхые США ба баруунай бусад гүрэнүүд оролдоно гэһэн хэбэртэйгээр США-гэй гүрэнэй секретарь мэдэжэ болоһон баталамжануудаа дахин дабтажа хэлээ. Теэд нэгэдэмэл, демократическа ба эб найрамдалда дуратай Германие байгуулха хэрэгтэ тэдэнэй ябуулдаг политика һаад ушаруулдаг байһаниинь мэдээжэ бэшуу.

Советскэ Союзай ба азиатска хэдэ хэдэн оронуудай хоорондо экономическа, культурна, научна ба техническэ холбоо барисаанай бэхижэжэ байһандань США-гэй зарим тушаалта хүнүүдэй сошордожо байһан тушаа Даллес анхаргүй гараагүй байха юм. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада туһаладаг эдэ хани харилсаануудай бэхижэжэ байһые советскэ «хорото ябуулганууд гээшэ» гэжэ Даллес ехээр хэрүүлхэн хэлэһэн байна. Һулаар хүгжэнги оронууд тушаа США-гэй ябуулдаг политикын буруушаалтые саагуураа мэдэрхэ зуураа, «урдынгаа баатарлиг заншалые» һэргээхыень сугларагшадые Даллес уряалаа. «Боложо байһан юумые хэрэгсээнгүй байлга дутамаг, мүн имагтал гүрэнэй мүнгэ зөөреэр асуудалые шиидхэжэ шадахагүйбди» гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Һулаар хүгжэнги оронууд тушаа ябуулагдадаг американска политикын буруу һурэһэнэй шалтагаание Даллес дурдаагүй. Американска туһаламжа үгэхэдөө, сэрэгэй ба политическэ эрилтэ табилгын эдэ оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаарагдаха болохо байһан тухай тэрэ мүн лэ хэлээгүй.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой племенной һүнэй-тос фермын һаалишан, комсомолка Дарима Гармаева ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ ди үнеэн бүриһөө 2373 литр һү һааһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дарима Гармаева ажалдаа. М. Минеевэй фот.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо

МАЛШАДТА РАДИОПРИЁМНИГУУД

Колхозой правлени Сагаан Хундэ, Толгой гэжэ нютагуудтахи малай гүүртэнүүдтэ культбазануудые эмхидхээ. Мүн улаан буланнуудта табиха 20 гаран радиоприёмнигуудые абаа.

ШЭНЭ ГЭРНҮҮДЫЕ БАРИНА

Һүүлэй үедэ олохон колхознигууд өөһэдөө шэнэ гэрнүүдые барина. Энэ жэлдэ нүхэд Д. Дондоков, О. Дамдинов, Ж. Гениев ба бусад шэнэ гэрнүүдтэ орожо түбхинэһэн байна.

КРУЖОГУУД ХҮДЭЛМЭРИЛБЭ

Колхозой клубай дэргэ хүгжэмэй, хатарай, шата кружогууд эмхидхэгдэжэ, г дэлмэрилжэ захалба. Эдэ к жогуудта хамта 20 гаран хабаадалсана.

МАЛШАДТА КИНО

Холын гүүртэ, отаранууд урагшһайханай, научно-популяр на, түрүүшүүлэй дүй тухай кинокартинануудые харуулагдадаг болоо. Һаяш Шанаа гэжэ нютагай малш та «Девушка джигит», « спустились с гор» гэжэ картинанууд харуулагда Хэжэнгэ. П. Буянту

Холын гүүртэдэ худалдаа наймаатай ерэнэ

Хэжэнгын аймпотребсоюз малай үбэлжэлгын үедэ холын гүүртэнүүдтэ хүдэлмэрилжэ байһан колхозниудые худалдаа наймаагаар һайнаар хангахын тула ехэ оролдолго гаргана. Мүнөө тус аймпотребсоюз нүүдэл автолавка эмхидхэжэ, колхозуудта гарганахай. Тэрэ автолавкые даагша, шофёр нүхэр Гениев шадай захилаар эд бараа асар наймаалдаг юм.

Һаяхан нүхэр Гениевэй «Ко низм» колхозой холын гүүртэ малшадта эд бараа асаржа маалаа. А. Михай

Уншагшадай асуудалда харюу

АРГЕНТИНЭДЭ ЮУН БОЛООБ

Һаяхан латиноамериканска томо орон — Аргентинын политическэ болон ниитын ажабайдалдань хэдэ хэдэн ехэ хубилалтанууд болоо. Республикын элдэб районуудта байдаг сэрэгэй хэдэн гарнизонууд сентябриин тэн багта президент Перон гэгшын толгойлжо байһан правительстводо эсэргүү восстани хэһэн байна. Удангүй аргентинскэ армиин ехэхэн хубинь восстани хэгшэдтэй нэгэдэбэ, Аргентинын бүхы далайн-сэрэгэй флот буһалгаашадые дэмжэжэ, корабльнууд Буэнос-Айресые хүреэлээд, город дээрэ бомбо хаяхаар занаһан байна. Хэдэн үдэр байлдаад байһанай һүүлээр Перон гэгшын тала баригшад бэеэ тушааха баатай болоо. Хуан Пероной правительство унагаагдаа.

* * *

Перон хадаа 1943 ондо гүрэнэй засагта аргентинскэ армиин бүлэг офицернүүдэй эрид хубилалта хэһэнэй һүүлээр Аргентинын политическэ байдалда элитэ хүн болоһон юм. Перон тус эрид хубилалта хэхэдэнь эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, унагаагдаһан правительствын орондонь тоггоогдоһон сэрэгэй Соведэй гэшүүн боложо байгаа. 1946 ондо президентскэ һунгалтануудта болоо. Перон президентын тушаалда кандидат боложо, бусад кандидадуудые буляа һэн. Тэрэ юундэ буляаб гэхэдэ, һунгуулиин урда тэрэ ехэ юумэ найдуулһан байгаа.

Аргентина аграрна орон юм. Испаниин колониальна дарлалтын хойшолонгүүд болохо помещигүүдэй томо ажахынууд тус орондо үлэжэ, тэрэнэй хилын саана гаргадаг тараан, мяхан, ноохоной ехэнхи хубиие үйлэдбэрилнэ. Аргентинэдэ промышленна үйлэдбэри тон һулаар хүгжөөгдэнэхэй; тэрэнь гол түлэб хүнгэн промышленность ба хүдөө ажахын түүхэй эд болбосоруулдаг предприятинууд болоно. Хүндэ промышленность хадаа Аргентинын бүхы промышленна продукциин миин 5 процентые үйлэдбэрилнэ.

Аргентинын экономико дотор гадаадын, нэн түрүүндэ американска монополинууд гол һуури эзэлнэ.

Гадаадын рынокһээ тус ороной тон ехэ дулдыданги байһан ябадал Аргентинын промышленностиин гэгдэжэ ябаһан шалтагаан болоно. Промышленна эд барааннуудые бусад гүрэнүүдһээ асархын тулада хүдөө ажахынгаа продуктнуудые ондоо гүрэндэ гаргаха баатай болоно. Дэлхэйн капиталистическэ рынок дээрэ Аргентинын гарһан эд барааны хүндэгүй болоһон ябадал оронойнь бүхы экономическа байдалые муудуулаа.

Аргентинын демократическа болон патриотическа хүсэнүүд ороноо индустриализацилхын түлөө, хүдөө ажахыдахи феодальна үлэгдэлнүүдые усадхахын түлөө, аргентинскэ экономикодо гадаадын капиталай мухлай эзэрхэлэлгэ эсэргүү эрид шууд тэмсэл хэнэ.

Ороноо экономическа талаараа бэеэ даанхай байдалтай болгохын түлөө Аргентинын арад олониитын эрмэлзэлгые хараадаа абажа, Перон гэгшэ үргэн ехэ аграрна реформо хэхэ гэжэ һунгуулиин кампаниин үедэ үгөө үгэһэн, ороной индустриализацилхын түлөө, гадаадын капиталай элбэг болоһон ябадалда эсэргүү тэмсэхэ гэжэ найдуулһан байгаа. Помещигүүдэй хархис ашаануудта эсэргүү, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ гадаадын хамааралсалгада эсэргүү тэмсэл тухай тэрэнэй лозунгнуудые ороной арад зон дэмжэһэн байха юм. Тиимэ найдуулга хэһэн дээрэһээ Перон 1946 оной һунгалтануудай үедэ олон миллион голос абаһан байха юм.

Засагые гартаа абаад, Перон гэгшэ дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр тохёолдоһон уласхоорондын экономическа байдалые хэрэглэһэн байгаа. Немецко-фашистска агрессиһээ хохидоһон Европын оронууд эдеэ хоолой зүйлнүүд болон түүхэй эдые ехээр хэрэглэжэ байба. Аргентинын тараан, мяхан, ноохон хэлэнгүүд дээрэ ехэ үгэтэй байгаа. Дайнай үедэ Аргентинын худалдаа наймаа амжалтатайгаар ябуулһанай ашаар бии болоһон алтанай запасууд болон гадаадын мүнгэн зөөри финансово-экономическа политикын талаар Пероной правительстводо туһалаа. Тиин Перон гэгшэ өөрыгөө алдаршуулхын түлөө тиимэ байдалые һамбаашалаа һэн. Аргентинын экономическа талаарнь бэеэ даанхай байдалтай замда гаргахаб гэжэ аргентинскэ арадта тэрэ мэдүүлһэн юм.

Засагые гартаа барижа байһан түрүүшынгээ жэлнүүдтэ Пероной правительство мүнгэ алтанай ба худалдаа наймаанай талаар гүрэнэй хинагтые шангадхаха талаар хэдэн хэмжээ-ябуулганууды бэелүүлһэн байна гэбэл: центральна банкые национализировалээ, тэрээниие дамжуулан орон дотороо бүхы банкын нөөсэлгые хиналтадаа абаа; худалдаа наймаа хүгжөөлгын тухай институт эмхидхэв.

Ниитын хүдэлмэрингүүд — харгы барилга, портнуудые заһабарилга, ниитын байшангуудые барилга үргэнөөр эмхидхэгдэһэн байна. Хүнгэн промышленностиин предприятинуудые барилга үргэдхэгдөө. Гадаадын худалдаа наймаан үргэдхэжэ, дайнай үедэ сугларһан доллароо Аргентина США-һаа промышленна эд бараануудые, түхеэрэлгэ худалдажа абаа. Хүдэлмэригшүүдэй үсөөрхэ эхилээ.

Эдэ бүхы хадаа оронии «һалбаран хүгжөөһэн» хэбэртэй болоо. Перониие дэмжэдэг буржуазно-помещигүүдэй угсаатан тэрэниие алдаршуулһан байна. Аргентинын ниитэ политическэ байдалень Пероной тала баригшад хиналта дороо абаһан байгаа. Тусхайлбал, профсоюзна тэмсэлые тэдэнэр гартаа абаа.

Зүгөөр 1946 оной һунгалтануудай дээрэ үгэһэн найдуулгаа Перон дүүргээгүй. Помещигүүдэй газар эдлэлгэ орон дотор усадхагдаагүй. Өөдэгүйхэн аграрна реформо олон ниитэ тарияашадай байдалые хүнгэдхөөгүй. Орон доторнь аграрна кризис шангадаһан байна. Пероной журамай тоггоогдоһон арбан жэл соо Аргентина дотор тарилгын талмайн гурбанайнь нэгэ хуби хорооо, тиихэдэ хүдөө ажалаа арад зоной олзонь 36 процентээр баға болоо.

Ороной индустриализаци тухай Пероной соносхоһон политика тэрэшэлэн бэелүүлэгдээгүй. Промышленна хүгжэлтын талаар правительствын хараалһан программые бэелүүлхын тула ехэхэн мүнгэн зөөри хэрэгтэй байгаа. Пероной тала баригшад тэрэ мүнгэн зөөрые гадаадын худалдаа наймаанһаа абаха гэжэ найдаһан юм. Гэбэшье, тэрэ хараа болдолынь буруу һурөө. США-тэй, Канадатай, Австралитай болон бусад оронуудтай Баруун Европын оронуудай худалдаа наймаагаа һэргээжэ ба үргэдхэжэ эхилхэһээнь хойшо гадаадын рынок дээрэ Аргентинын байдал улам муудажа захалаа. Аргентинскэ талха, мяханай үнэ сэн хүнгэрөө. Аргентинын бүхы экономикын түлөө хэрэглэгдэжэ байдаг бэрхэшээлнүүдэй, ороной гэшүүн оронуудта үнэ хүндэ ябадал дайнай үедэхи һүүлшын жэлнүүдэйхидэ орходоо 20 гаран процентээр бага болоо.

Гадаадын худалдаа наймаанай талаар тохёолдоһон бэрхэшээлнүүд, гүрэнэй аппарадые, полици болон армиие барижа байхын түлөө айхабтар ехэ гаргашанууд Аргентинын финансова байдалые ехээр муудхаа. Гүрэнэй үриин ехэ болоһон ба саарһан мүнгэнэй үнэгүй болоһон ябадалһаа Аргентинын ажалшадай байдал эрхэ бэрхэшээлтэй болоо.

Пероной правительствын экономическа политикын буруу һурэһэн ябадалнь орон доторoo тэрэнэй байдалые муудуулаа. Феодализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха, индустриализаци бэелүүлхэ ба оронойнгоо экономическа бэеэ даанхай байдалые туйлаха аргаар Аргентинын экономикые шэнэдхэн байгуулха гэһэн өөрынгөө программые правительство бэелүүлээгүй гэжэ арад зон улам олоороо мэдэжэ эхилээ.

Үргэн олон арад зоной ехээр дураа гутаһан дээрэһээ Перон гадаадын капитал хэрэглэхэ, «Стандард ойл» гэдэг американска компанида оронойнгоо урда зүгэй нефтяной концессиие үгэхэ баатай болоо. Орон дотор гадаадын нүлөө шангадхалгада туһалһан тэрэ мэтын хэмжээ-ябуулганууд Пероной правительствын нэрэ хүндые ехээр бууруулаа. Пероной найдуулгада түрүүн дээрэ этигэжэ байһан ажалшад, тэрээндэ этигэхээ болижо захалаа, ангиин гаа интересүүд болон эрилтэнүүдые эдэбхитэйгээр хамгаалжа эхилээ. Полициин хюдалгаануудай болобошье һаань, промышленностиин шухала һалбаринуудай хүдэлмэришэд забастовочно тэмсэл эмхидхээ.

Энэ жэлэй июниин 16-да сэрэгэй хархис этигээдүүд Пероной правительствые унагаахые эрмэлзэжэ далайн-сэрэгэй флото восстани хэдхээ. Тэдэнэй зэбсэгтэ байдалые дарагдабашье һаань, Пероной хүндэнь муудашоо. Перон хүүнь рыхы тушаалаа арсаба.

Тингэжэ сентябрь соо Пероной правительство унагаагдаа.

Перондо эсэргүү тэмсэдэг өөрэ нүүдэй хинажа байһан зэбсэгтэ сэнүүдтэ тушаглэн, шэнэ правительство хуули засагые гартаа абажэ Аргентинэдэхи байдал түбшэн шэхэ зуураа, гадаадын хэбэлэл дэглээ.

Аргентинын хуули засагые абаһан саг зуурын шэнэ президент генерал Эдуардо Лонарди Перондо үнэ удааһай дурагүй һан юм. Хуули засагые Перон таа абахаһаа хойшоохи үе соо тическэ гэмтэ ябадал хэһэнэй хэнэгдэһэн бүхы хүнүүдые хэ тухай декрет Лонардиин правительство гаргаба. Бүхы пол эмигрантнуудта эхэ орондоо гэһэн зүбшөөл үгтөө.

Зүгөөр Пероной правительствые унагааһанай политическэ гүүд аргентинскэ арад олон ямаршье туһатай байхань дэглэнэгүй.

Эдэ бүхы хадаа орон литическэ байдалай тоггу байһаниие гэршэлнэ. Тиимэ патриодуудые нэгэдүүлхэ Национально-демократическ хы демократическа хүсэнүүд хитэй болгохо ба нэгэдүүлх ла гэжэ аргентинскэ ком ЦК-гэй мэдүүлгэ соо хэлэгд

Иимэ үедэ аргентинскэ өөрынгөө эрхэ болон нии дые хамгаалхын тула хүсэе нэ.

Р. НАДЕЖ

Редактор Д. Л. ЛОБСА

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора 32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н—00632. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №